

1 četvrtak, 29.01.2009.

2 [Otvorena sjednica]

3 [Svjedok je ušao u sudnicu]

4 [Optuženi su ušli u sudnicu]

5 ... Početak u 09.05h

6 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

7 Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda.

8 Izvolite sjesti.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro. Tajnice, molim Vas da

10 najavite predmet.

11 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobro jutro. Ovo je predmet IT-05-88-T,

12 *Tužitelj protiv Vujadina Popovića i drugih.*

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam. Dobro jutro svima. Radi

14 zapisnika treba reći da je optuženi Beara, pretpostavljam, još uvijek bolestan.

15 Ne vidim niti gospodina Ostojića, vidim jedva gospodina Nikolića iza stupa.

16 Prije svega bih želio od Vas čuti potvrdu da doista postoji potvrđeno da

17 se optuženi odrekao prava da se zasjeda u njegovoj odsutnosti i da nema

18 prigovora. I drugo, gospodin Ostojić je juče trebao pitati to se desilo sa

19 njegovim odricanjem od prava za dan ranije, odnosno dijela rasprave od dana

20 ranije.

21 G. NIKOLIĆ: Dobro jutro, gospodine predsjedavajući, dobro jutro, časni

22 Sude. Da, gospodin Beara je poslao po...potvrdu da je saglasan da se bez njega

23 obavi pretres, s obzirom da je njegovo zdravstveno stanje još uvijek takvo da ne

24 može da pristupi. Mislim da je takvu jednu saglasnost poslao i za prethodni dan,

25 što ću u toku dana ja provjeriti. Hvala.

26 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Imate li kakvih indikacija u vezi s

27

28

29

30

1 time koliko bi dugo ovakvo zdravstveno stanje još moglo trajati?

2 G. NIKOLIĆ: Sad-zasad, zaista ne. Samo smo dobili informaciju, i od
3 njega, direktno nas je obavijestio da se ne osjeća dobro, pa ćemo vidjeti u toku
4 dana. O čemu ćemo obavijestiti, svakako, Sud.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Hvala Vam lijepo, gospodine
6 Nikolić. Za zapisnik treba reći da je na strani Tužiteljstva danas gospodin
7 McCloskey. Od timova Obrane, primjećujem samo odsustvo gospodin Krgovića i
8 gospodina Ostojića, za sada.

9 Dobro Vam jutro, gospodine Haynes, i dobro jutro Vama, gospodine
10 Pandureviću.

11 SVJEDOK: Dobro jutro, časni Sude.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nastavimo.

13 G. HAYNES: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine predsjedavajući,
14 časni Sude, dobro jutro svima.

15 SVJEDOK: VINKO PANDUREVIĆ [nastavak]

16 Ispituje g. Haynes: [nastavak]

17 [Branilac ispituje putem prevodioca]

18 P: Prije nego što nastavimo, gospodine Pandureviću, želio bih Vas
19 zamoliti da usporite dok govorite, kako bi prevoditelji imali priliku prevesti
20 ono što kažete.

21 G. HAYNES: [simultani prevod] Juče smo tokom poslije podneva završili sa
22 dokumentom 7D1006, koji nam je bio na ekranu, i želio bih samo da se na trenutak
23 vrati na naše ekrane, kako bismo završili taj dio ispitivanja.

24 Hvala Vam.

25 P: Želio bih Vas podsjetiti, premda znam da Vas ne treba ne podsjećati,
26
27
28
29
30

1 da je to izvještaj od 1. februara 1993. o borbenom djelovanju u Kamenici. Htio
2 bih Vas pitati i sljedeće: da li je igdje u Vašim naređenjima stajalo da treba
3 dovesti do takve situacije da se civilno stanovništvo iseli iz Kamenica?

4 O: Ne, takvih naređenja nije bilo. Ali treba da napomenem da na prostoru
5 Kamenice u to vreme nije ni živelo civilno stanovništvo u najbližim selima prema
6 samom gradu Zvorniku jer su ranije, u novembru još 1992. godine, vođene borbe na
7 tom delu i samo su se muslimanske oružane snage nalazile na tom prostoru. Nešto
8 dublje i dalje od Zvornika, na pravcu našeg napada, živelo je civilno
9 stanovništvo i upravo ovaj izveštaj govori o postupku koji sam ja primenio,
10 nudeći da to civilno stanovništvo slobodno napusti zonu izvođenja borbenih
11 dejstava.

12 P: A tomu je bila koja svrha?

13 O: Svrha je bila čiste humanitarne prirode.

14 P: A što se doista i dogodilo, nakon što je vraćen zarobljenik kako bi
15 prenio Vašu poruku?

16 O: Jedan broj civila, stanovnika iz tih sela, istini za volju, i
17 napustio je taj prostor gde su se izvodila borbena dejstva. Ja ne raspolazem sa
18 tačnim podatkom koliko je to bilo, ali je bilo. Mi smo sa određenih dominantnih
19 kota mogli pratiti njihovo kretanje. I znamo, iz naših obaveštajnih podataka i
20 izjava muslimanskih medija, da se to uistinu dešavalo.

21 P: Hvala Vam. Sada ćemo se ostaviti Kamenice i želio bih da u kratkim
22 crtama prođemo kroz neka značajna borbena dejstva u kojima ste Vi sudjelovali
23 tokom 1993.

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li je u aprilu 1993. došlo do operacije po nazivu "Udar"?

2 O: Pa, prethodno želim da kažem da operacija "Proboj", koja je započeta
3 u januaru mesecu, a završena je negde sredinom marta 1993. godine, po svom obimu
4 i dometima koje je ostvarila je bila vrlo skromna. Kada govorim "operacija", za
5 vojnika je to izraz koji obuhvata vrlo rasprostranjena borbena dejstva. Mi znamo
6 da su američke snage za mesec dana okupirale Irak, a mi smo tri meseca
7 napredovali 15 kilometara. Tako da je po završetku operacije "Proboj", negde
8 krajem marta i početkom aprila, nastavljena operacija "Udar", sa jednog drugog
9 pravca.

10 P: Hvala. Možete li nam nešto reći o opsegu i svrsi operacije "Udar",
11 kao i o Vašoj ulozi u tome?

12 O: Ja nisam neposredno učestvovao u operaciji "Udar". Operacija "Udar"
13 odnosi se na prostor dejstava koji je pokrивao pravac Skelani-Srebrenica. To je
14 zapadni... znači, sa istoka prema zapadu, od reke Drine, od pravca Skelana, ali je
15 deo jedinica Zvorničke brigade pod komandom Dragana Obrenovića učestvovao u toj
16 operaciji.

17 P: Hvala. Otprilike u to vrijeme, odnosno mart-april 1993., u svojstvu
18 komandant Zvorničke brigade, jeste li došli u kontakt s organima Ujedinjenih
19 naroda, a pri tom mislim osobito na UNPROFOR?

20 O: Sam geografski položaj Zvornika i prostora na kome se nalazila
21 Zvornička brigada bio je neminovan kontakt i susret sa mnogobrojnim i
22 raznovrsnim međunarodnim organizacijama. Najčešći kontakti koje smo mi imali

23
24
25
26
27
28
29
30

1 bili su kontakti sa UNPROFOR-om, odnosno snagama Ujedinjenih nacija, čiji je
2 zadatak bio uspostava mira i razdvajanje sukobljenih strana u Bosni.

3 P: Jeste li se ikada sreli sa generalom Morillonom?

4 O: Da, imao sam tu priliku i čast da imam više susreta sa gospodinom
5 Morillonom, i ja sam bio iznenađen i... prijatno iznenađen njegovom posvećenošću
6 misiji koju ima, njegovoj nepristrasnosti i njegovom šarmu. I bilo mi je čast
7 što sam imao priliku da sarađujem sa generalom jedne francuske vojske i jednog
8 velikog francuskog naroda.

9 P: Kad ste ga po prvi puta sreli?

10 O: Gospodin Morillon je često prolazio pravcem Sarajevo-Zvornik-Beograd,
11 ili pravcem Tuzla-Zvornik-Srebrenica. Njegovi putevi su se ukrštali na prostoru
12 Zvornika i naši susreti su počeli negde krajem februara i nastavili se tokom
13 marta i aprila. Ja ne bih mogao precizirati tačan datum prvog susreta, ali je
14 tih susreta bilo najmanje šest-sedam. Dešavali su se ili u mojoj kancelariji,
15 ili su se dešavali na fudbalskom igralištu, gde su sletali helikopteri, ili na
16 nekom drugom mestu na putu.

17 P: Želio bih Vas podsjetiti na nešto.

18 G. HAYNES: [simultani prevod] 7D1008, molim. To je redovni borbeni
19 izvještaj za 5. mart 1993.

20 P: Gospodine Pandureviću, možda biste se željeli koncentrirati na donji
21 dio drugog paragrafa i pročitajte, svakako, koliko Vam je potrebno da se
22 podsjetite.

23 O: Da, pročitao sam.

24 P: Mislim da je to prvi pisani dokument koji govori o nekom vašem
25
26
27
28
29
30

1 susretu. Da li se sjećate tog sastanka i u kakvim se okolnostima odigrao?

2 O: Pa, u ovom izveštaju piše o susretu koji se je desio u prostorijama
3 opštine Zvornik, ali pre ovoga susreta bio je jedan drugi susret, istoga dana,
4 između gospodina Morillona i mene. General Morillon je bio u svojoj misiji,
5 odnosno u poseti prostora Cerske, Konjević Polja i Srebrenice, i imao je zadatak
6 da se susretne sa predstavnicima muslimanske vlasti.

7 Da bi on to mogao da uradi, moj zadatak je bio da obezbedimo sigurnost
8 prolaza, preko linija razdvajanja. Južno od sela Drinjača, na udaljenosti oko 20
9 kilometara od Zvornika, na ulazu u Konjević Polje, bila su minska polja i
10 zaprečen prolaz, te smo mi to morali očistiti sa naše strane, Muslimani sa svoje
11 strane, i gospodin Morillon je uspešno prošao na taj prostor.

12 Dogovor je bio da ga na istom mestu sledećeg dana sačekam, kada se on
13 bude vratio, da bi mu mogli obezbediti siguran prolaz ponovo nazad prema
14 Zvorniku.

15 P: Hvala Vam.

16 G. HAYNES: [simultani prevod] Pogledajmo nakratko 7D115, redovni dnevni
17 borbeni izvještaj za naredni dan, 6. marta.

18 P: Gospodine Pandureviću, kao što je i uobičajeno sa ovakvim
19 izvještajima, događaji koji su se zbili tog dana zabilježeni su u drugom
20 paragrafu.

21 O: Da, i u ovom izveštaju, u paragrafu 2, pominje se general Morillon. U
22 to vreme postojale su različite informacije o humanitarnoj situaciji na prostoru
23 Cerske i Konjević Polja, i jedan od razloga odlaska gospodina Morillona na taj

24

25

26

27

28

29

30

1 prostor bilo je i to. Po njegovom povratku sa tog prostora i ponovnom susretu sa
2 mnom u Drinjači, dosta rano ujutro, zaustavio se njegov transporter i tu smo
3 zajedno doručkovali i razgovarali o tome kakva je situacija u Konjević Polju,
4 Cerskoj i širem prostoru.

5 On je rekao da nije situacija onakva kako se medijski predstavlja, da je
6 situacija prilično teška, slična situaciji i na svim drugim prostorima u Bosni.
7 I da je on spreman da o tim stvarima govori za medije. Ja sam ga zamolio da
8 zajedno sa mnom, u mom vozilu, odemo do opštine Zvornik i da to kaže za medije.
9 On je to i učinio, i mislim da je nakon te konferencije za štampu bio izložen
10 vrlo žestokim napadima i kritikama od strane Muslimana.

11 P: Hvala.

12 G. HAYNES: [simultani prevod] Kako bismo pokazali da se o tim stvarima
13 izvještava s obje strane, pogledajmo 6D752 /u engleskom transkriptu: 7D752/. Ovo
14 je izvještaj stožera Ujedinjenih naroda u Sarajevu. Pogledajmo prvi paragraf na
15 drugoj stranici, molim.

16 P: Na engleskom stoji:

17 "General Morillon je sa timom predstavnika iz različitih humanitarnih
18 organizacija posjetio sela Cersku i Konjević Polje 5. i 6. marta, da bi napravio
19 procjenu stvarne situacije na tom području i utvrdio kakva je humanitarna pomoć
20 ustvari potrebna."

21 G. HAYNES: [simultani prevod] Molim da zatim pogledamo petu stranicu,
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1   paragraf 15.

2   P: Ovdje stoji:

3   "Navodi se, a potvrđeno je i od strane novinara *Reutersa*, da Srbi izvode
4   jake napade na Sase i Potočare; *Messerschmitt*, proizvodnja iz Drugog svjetskog
5   rata, oboren je u januaru, a olupina se nalazi u području Potočara. On je
6   također izjavio da je vidio individualne male avione za posipanje usjeva kako
7   bacaju bombe na Srebrenicu, ali da je to prestalo prije nekih mjesec dana.
8   Vjeruje se da su polijetali sa piste koja se nalazi na istočnoj strani Bratunca.
9   Srpski komandant u Zvorniku, pukovnik Andrić, potvrdio je ovo, govoreći da su
10   bila tri aviona, ali da više nisu upotrebljiva."

11   Spominje se pukovnik Andrić. Imate li kakvog komentara na to?

12   O: Ovde je moguća zamena ili komandanta grada Zvornika ili Šekovića, ili
13   zamena imena Andrića i imena komandanta u Zvorniku, a to mu je ime. S obzirom na
14   sadržaj o kome je ovde reč, ja nisam imao saznanja da su avioni ovoga tipa u to
15   vreme upotrebljavani na tom prostoru. Znao sam, negde u junu i julu, da je neki
16   improvizovani aerodrom, travnata pista, bio na prostoru Bratunca i da su bili
17   neki poljoprivredni avioni i da je bilo pokušaja njihove upotrebe, al' da je to
18   potpuno bilo neefikasno. Na kojim prostorima i po kojim objektima, ja stvarno ne
19   znam.

20   P: Da li se sjećate da ste o takvom čemu razgovarali sa generalom
21   Morillonom ili s bilo kim drugim iz UNPROFOR-a?

22   O: Ja se ne sećam. I ako smo razgovarali, ja nisam mogô dati informacije
23   koje bi bile od značaja.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala Vam.

2 G. HAYNES: [simultani prevod] Pogledajmo sada 11. mart, 7D948. Radi se o
3 zbirci redovnih borbenih izvještaja. Počnimo sa drugom stranicom na B/H/S-u i
4 trećom, odnosno četvrtom na engleskom.

5 7D948 je točan broj koji bi trebao stajati u zapisniku.

6 P: Ovog puta, gospodine Pandureviću, nešto što me zbunjuje je, naravno,
7 da se događaji tog dana pojavljuju u četvrtom paragrafu, a ne u drugom. Je li to
8 posjeta koje se Vi se sjećate, možete li nam nešto više o tome reći, u smislu
9 sastanka, odnosno razgovora na tom sastanku?

10 O: Ovde se govori da je gospodin Morillon posetio ranjenike u medicinskom
11 centru Zvornik. Ja nekih detalja se ne sećam ovoga susreta. Verovatno je to bio
12 rutinski prolaz, kratko zadržavanje i nastavak puta prema Srebrenici, tako da
13 zaista ne mogu nešto šire o ovome govoriti.

14 G. HAYNES: [simultani prevod] Da li sada možemo da pogledamo stranicu 5
15 na B/H/S-u, i 9 i 10 na engleskom jeziku? Reč je o dnevnom redovnom borbenom
16 izveštaju za 8. april 1993. godine.

17 P: I da pogledamo paragraf 5, koji počinje: "General Morillon je na
18 proputovanju ka Srebrenici, ali na samom ulazu u grad dočekan od više stotina
19 žene i dece koji su ga zaustavili i nisu dozvolili nastavak puta prema
20 Srebrenici, a sve iz razloga neispunjenja obećanja vezanog za izvođenja Srba iz
21 Tuzle, po ranijem dogovoru. Na insistiranje, građani su dozvolili da se general
22 Morillon vrati iz Zvornika i uputi prema Tuzli, a ne prema SRJ, na mostovima

23

24

25

26

27

28

29

30

1 prema reci Drini."

2 O čemu je zapravo ovde reč?

3 O: Koliko je meni poznato, vođeni su u to vreme pregovori o evakuaciji
4 srpskog stanovništva iz rejona Tuzle i samog grada Tuzle, i gospodin Morillon je
5 bio uključen u taj posao, a istovremeno je organizovao i evakuaciju stanovništva
6 iz Srebrenice u pravcu Tuzle. S obzirom da nije usledio nijedan konvoj sa Srbima
7 iz Tuzle, veliki broj civila, rodbine koja je živela u Zvorniku, su očitobili
8 nezadovoljni takvim razvojem situacije i došlo je do njihovog okupljanja i
9 sprečavanja prolaska gospodina Morillona i njegove pratnje u pravcu Srebrenice.

10 P: Da li ste Vi bili na neki način uključeni u to? Da li ste imali ikakve
11 veze s tim?

12 O: Uključen jesam bio. Saznavši za taj događaj, pokušao sam da ubedim
13 stanovništvo da se razidu i da oslobode put i da omoguće nastavak misije
14 gospodinu Morillonu. To je trajalo prilično vremena, pregovori su i ubeđivanja
15 bili teški. Gospodin Morillon je sedio u svom oklopnom vozilu, a okupljeni svet
16 se počeo ponašati kao rulja, i obično u takvim prilikama nema artikulisanih ni
17 zahteva, niti racionalnih pregovora.

18 G. HAYNES: [simultani prevod] Da li možemo da pogledamo dokument 72103 /u
19 engleskom transkriptu: 7D1030/?

20 P: To su neke slike Vas dok ste bili mlađi, gospodine Pandureviću.

21 G. HAYNES: [simultani prevod] Možemo li da pogledamo, postoje tri do
22 četiri stranice?

23 P: Da li su ove slike od 8. aprila 1993. godine?

24 O: Ja sam siguran da su ovo slike koje se /?su/ vezane za događaje /?o/
25 kojima sam govorio, verovatno je taj datum. Ja sam lično bio uz oklopni
26
27
28
29
30

1 transporter generala Morillona sa nekoliko policajaca i toliko sam mogao da
2 učinim da jednostavno zaštitimo samog gospodina generala. Ali nisam uspio da
3 ubedim stanovništvo da se razidu, kako bi mogao nastaviti put.

4 P: Hvala.

5 G. HAYNES: [simultani prevod] Dok gledamo ovu sliku, da li možemo da
6 sada stavimo u elektronsku sudnicu dokument 7D937?

7 P: Da li je ova slika slikana istom prilikom kada su generala Morillona
8 sprečili civili, ili je to bilo nekom drugom prilikom?

9 O: Ova fotografija je nastala jednom drugom prilikom, kada je gospodin
10 Morillon bio u poseti u mojoj kancelariji, i posle razgovora smo se
11 fotografisali zajednički, njegovim fotoaparatom. I nakon izvesnog vremena,
12 prilikom drugog njegovog dolaska, on mi je ovu sliku dao po izlasku iz
13 helikoptera na fudbalskom igralištu i stavio je svoj potpis na tu sliku.

14 P: Imao bih još dva ili tri pitanja u vezi s tim. Izgleda da je narod
15 imao nekakvu naviku da zapreči prolaz generalu Morillonu. Kada je on bio sprečen
16 da stigne do Zvornika, 8. aprila, da li ste Vi imali bilo kakve veze sa
17 organizovanjem toga?

18 O: Ne, ni u kom slučaju. Moj zadatak je bio da omogućim nesmetano
19 kretanje gospodina Morillona u obavljanju njegove misije, kada bi se kretao na
20 prostoru za koji sam ja bio zadužen. I u ovoj situaciji, ja sam izvestio komandu
21 korpusa i Glavni štab i general Milovanović je došao helikopterom i lično se

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 uključio u razrešenje ovoga problema, i tada je gospodin Morillon se vratio
2 prema Tuzli.

3 P: Gledano uopšteno, tokom marta i aprila, kada ste imali kontakte sa
4 njim, kakav ste Vi stav zauzeli prema njemu i kakve ste Vi zahteve od njega
5 tražili?

6 PREVODITELJICA: Ispravka prevodioca: i kakve je on zahteve imao od Vas?

7 SVJEDOK: Kao što sam rekao na početku, gospodin Morillon je obavljao
8 svoju misiju zaista profesionalno, dostojanstveno i vrlo posvećeno. Ja, u to
9 vreme kao major, sam bio počastvovan da mogu imati kontakte sa jednim generalom
10 njegovog ranga. I njegovi zahtevi prema meni su bili - kao komandantu Zvorničke
11 brigade - da mu se omogući bezbedan i nesmetan prolazak pri obavljanju njegove
12 misije.

13 P: A da li ste Vi ispoštovali te zahteve?

14 O: Da, ja sam te zahteve ispoštovao, a inače naredba je i od strane
15 Glavnog štaba i Drinskog korpusa bila da se omogući nesmetano obavljanje misije
16 kompletnim snagama UNPRFOR-a.

17 P: Kada je u pitanju lični odnos, kakav je Vaš stav bio prema prisustvu
18 UNPROFOR-a u Bosni u to vreme?

19 O: Pa, UNPROFOR je najčešće prolazio preko ovog prostora gde sam ja bio.
20 Neke značajnije misije na samom području Zvornika nije ni obavljao, tako da ja
21 ne mogu dati neku ni specifičnu ni opštu ocenu njihove misije i njenoga
22 kvaliteta, osim mojih kontakata sa gospodinom Mor...Morillonom i njegovim odnosom.
23 A mislim da je u to vreme UNPROFOR obavljao misiju na, u tome trenutku, najbolji
24 mogući način. Kasnije su ti odnosi nešto se promenili i sve je više bilo
25 informacija o pristrasnom ponašanju pojedinih pripadnika UNPROFOR-a u toku rata

26

27

28

29

30

1 u Bosni i Hercegovini.

2 P: Sada ćemo pogledati dalje, nešto što je vezano za neko pitanje. Kao
3 što znamo, konvoji hrane i druge humanitarne pomoći su prolazili kroz Zvornik.
4 Koju ste ulogu Vi lično odigrali u obezbeđivanju tih konvoja?

5 O: Pa, uloga Zvorničke brigade bila je ukomponovana u generalnu ulogu
6 Vojske Republike Srpske, kada je reč o konvojima koji su prolazili na tom
7 prostoru. Pošto je to bio granični prelaz, a... konvoji su vrlo često dolazili iz
8 Beograda i na osnovu naredbi pretpostavljene komande i ustaljene procedure
9 vršena je kontrola i pregled sadržine konvoja u skladu sa dokumentacijom koju su
10 posedovali. I ja, kao komandant, se nisam mešao u taj deo posla neposredno jer
11 sam zadužio jednog rezervnog kapetana, iskusnog menadžera, bivšeg direktora
12 banke, čoveka koji je znao i mogao da obavlja taj zadatak.

13 P: Koje je autorizacije i ovlašćenja brigada morala da da, ili da
14 ospori, da bi konvoj mogao da prođe?

15 O: Brigada nije imala nikakvu nadležnost da dozvoli ili ne dozvoli
16 prolaz konvoju. Ljudi koji su radili na tim kontrolnim punktovima imali su samo
17 zadatak da u skladu sa dobijenim obaveštenjem o nailasku konvoja, da postupe po
18 ustaljenoj proceduri, da ga pregledaju i da propuste konvoj u pravcu u kom je
19 krenuo.

20 P: Koliko ste Vi znali, koliko je konvoja zaustavljeno od strane
21 Zvorničke brigade, i to pod rukovodstvom bivšeg direktora banke, a čini mi se da
22 se on zvao Maksimović?

23 O: Pa, svi su se konvoji tu zaustavljali i vršen je pregled, a ako je
24 sve bilo u skladu sa deklaracijom sa kojom je raspolagao vođa konvoja, konvoj

25

26

27

28

29

30

1 je nastavljao put. Ukoliko bi se pojavila određena roba i sredstva koja nisu
2 dozvoljena da budu u konvoju, onda bi ta sredstva /?bila/ zadržavana,
3 izveštavana bi pretpostavljena komanda koja bi donosila odluku šta dalje sa tim.
4 Ja u sećanju imam dva slučaja zaustavljanja konvoja, kada su pronađena određena
5 sredstva koja su izvan humanitarne namene i mogu se koristiti u vojne svrhe. I
6 mislim da je o tim konvojima... o tim situacijama postoje i video zapisi i
7 novinarski izveštaji.

8 P: Da završimo sa ovim pitanje: ukoliko ste bili upoznati, da li ste Vi
9 dobili bilo koji nalog, kojim bi se svojevolumno sprečio konvoj pomoći u proleće
10 1995. godine?

11 O: Ne. Nisam dobio nikakav nalog da bi mi samoinicijativno sprečavali
12 prolaz bilo kog konvoja. Kol'ko se ja sećam, ti su konvoji neprekidno prolazili,
13 i možda ih je najviše prošlo na tom delu jer su išli i prema Tuzli i prema
14 Sarajevu i prema Srebrenici, i ta cirkulacija je br... bila vrlo učestala. To n...
15 to nije bio borbeni zadatak, tako da je to nama oduzimalo dosta vremena, a
16 stvaralo nam je samo probleme, nikako nam nije olakšavalo život.

17 P: Hvala Vam. Sad možda da malo se vratimo unazad u našu istoriju
18 borbenih dejstava 1993. godine. U maju 1993 godine - ali oprostićete mi što sam
19 zaboravio - postojao je referendum o Vance-Owenovom planu. Kako je, na primer,
20 to imalo uticaja na Vaš posao?

21 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da li možemo da razumemo šta je to
22 bilo, kako bismo mogli da razumemo odgovor?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. HAYNES: [simultani prevod] Vi ste prekinuli moj proces razmišljanja.
2 A ja razmišljam na koji način ću postaviti prvo pitanje, pa posle drugo. Evo,
3 pitanje.

4 P: Šta je u praktičnom smislu značio Vance-Owenov plan za Vas, gospodine
5 Pandureviću?

6 O: Pa za mene, kao vojnika, a verujem i za svakog drugog vojnika, svaki
7 mirovni pokušaj i pokušaj uspostave mira i prekida rata bila je najradosnija
8 vest i veliko olakšanje. Ja mislim da vojnik najmanje želi rat, te u tom smislu
9 smo i Vance-Owenov plan doživeli, očekujući da će on pružiti priliku da se
10 zadovolje interesi sukobljenih strana i da dođe do mira. Ja ovoga trenutka se ne
11 sećam detalja sadržaja toga plana.

12 P: Šta je to, u praktičnom smislu, značilo? Šta je praktično trebalo da
13 uradite tokom meseca maja 1993. godine?

14 O: Vezano za Vance-Owenov plan, mislite?

15 P: Da.

16 O: A kol'ko se sećam, tada je bio raspisan referendum u vezi prihvatanja
17 toga plan. I s obzirom /?da su/ na tom referendumu trebaju /sic/ da učestvuju
18 svi građani sa pravom glasa, koliko se sećam, organi komande su bili uključeni
19 da se omogući da vojnici učestvuju u izjašnjavanju na tome referendumu.

20 P: U redu. Da li sada možemo da se pozabavimo periodom juna 1993.
21 godine, i nešto o čemu smo čuli, iskaz koji smo već čuli, a reč je operaciji
22 "Mač 1"? Da li nam možete reći u vezi sa svrhom te operacije? Znači, kakva je
23 bila svrha te operacije i u kojoj meri i kako ste Vi bili uključeni u tu
24 operaciju?

25 O: Operacija "Mač 1" bila je planirana sa nivoa Glavnog štaba Vojske
26
27
28
29
30

1 Republike Srpske. Mi smo videli ovde, tokom suđenja, te dokumente i svakako
2 Komanda Drinskog korpusa je bila nosilac u izvršavanju toga zadatka. I jedinice
3 Drinskog korpusa su bile uključene, a iz Zvorničke brigade je bila uključena
4 jedna borbena grupa, ekvivalenta bataljona, čiju okosnicu je sačinjavao
5 Podrinjski odred sa nekim ojačanjima, a komandant te grupe sam bio ja. Zadatak
6 je bio: dejstvo pravcem Rogatica-Ustiprača i izbijanje na levu obalu Drine, na
7 delu selo Međeđa-selo Ustiprača.

8 P: Kao što sam rekao, mi smo nešto o tome čuli. Koliko je borbenih grupa
9 bilo uključeno u tu operaciju, a koje nisu bile u sastavu Vaše borbene grupe,
10 koje nisu pripadale Vašoj borbenoj grupi?

11 O: Ta operacija je izvođena, znači, na širem prostoru, nego gde sam bio
12 uključen ja. Deo snaga je dejstvovao sa pravca Višegrada, deo snaga sa pravca
13 Ruda i Čajniča i deo snaga, koje su bile pod mojom komandom, uključujući i
14 delove Rogatičke brigade i 2. romanijske motorizovane brigade. Tako da su se
15 borbena dejstva odvijala na širem prostoru gornjeg Podrinja.

16 P: Koji je poseban zadatak Vaša borbena grupa imala?

17 O: Moja borbena grupa je imala zadatak da izbije na Ustipraču i da na
18 taj način preseče odstupnicu snagama koje /?su/ se nalazile severno od
19 Ustiprače, prema Višegradu.

20 P: I koliko ste bili uspešni?

21 O: Pa, bili smo relativno uspešni, u relativno kratkom vremenskom roku
22 smo uspeli izbiti na... u rejon Ustiprače i preseći put Višegrad-Goražde, u rejonu
23 Ustiprače.

24 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvinite. Gospodine Bourgon?
25
26
27
28
29
30

1 G. BOURGON: [simultani prevod] Izvinjavam se, možda je reč o problemu u
2 prevodu. Na engleskom jeziku, "borbena grupa" i "taktička grupa" imaju različita
3 značenja. Možda bi bilo dobro da se oni prevedu generalno na isti način. Da li
4 biste mogli to da nam razjasnite?

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine Bourgon.

6 G. HAYNES: [simultani prevod]

7 P: Da li biste to mogli, gospodine Pandureviću? U kojim ste jedinicama
8 bili /?komandant/, u borbenoj ili u taktičkoj grupi?

9 O: Prvo ću pokušati da objasnim pojam "taktička grupa". Taktička grupa
10 je privremeni sastav, sastav koji se formira od više borbenih grupa radi
11 izvršenja konkretnog zadatka za određeno vreme na određenom prostoru. Veličina
12 taktičke grupe je obično ekvivalenta bataljona, sa određenim ojačanjima. A ta
13 ojačanja mogu biti u obliku artiljerijskih ojačanja, ili ojačanja oklopno-
14 mehanizovanim snagama. Borbena grupa može biti deo taktičke grupe, 'nači manja
15 po obimu i sastavu, a može biti nekad i približno veličine taktičke grupe. Tako
16 da borbena grupa, kojom sam ja komandovô u operaciji "Mač 1", bila je po svojoj
17 snazi i veličini blizu taktičke grupe.

18 P: Hvala. U poređenju sa vama, koji stepen uspeha su ostale jedinice
19 postigle u toj operaciji?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa, ocenu uspeha drugih jedinica u ovoj operaciji najbolje bi mogao
2 da da onaj ko je komandovao svim snagama koje su učestvovala u operaciji. Ja mogu
3 da dam ocenu rada meni sadejstvujućih jedinica, znači mojih suseda, levog i
4 desnog suseda. Levi sused su bile /?bili/ delovi Višegradske brigade, i njihov
5 pravac napada je bio dosta teži, i njihov uslov... uspeh je bio uslovljen mojim
6 uspehom. Tako da je bočno dejstvo mojih snaga omogućilo njihovo lakše izvršenje
7 zadatka. Snage koje su dejstvovale na desnoj obali reke Drine mislim da su u
8 tome trenutku imale najmanje uspeha.

9 P: Mislim da na ovo pitanje znamo odgovor, ali recite svejedno tko je
10 zapovijedao tom operacijom.

11 O: Komandovao je general Živanović, sa isturenog komandnog mesta Drinskog
12 korpusa u Rogatici.

13 P: A komandant snaga vama slijeva, odnosno snaga vama s desna, s desne
14 strane Drinskog korpusa, je bio tko?

15 O: Moj desni sused su bili delovi Rogatičke brigade, koji nisu bili
16 uključeni u neposredna ofanzivna dejstva, nego su samo obezbeđivale moj desni
17 bok. A levi sused su bile snage Višegradske brigade, pod komandom potpukovnika
18 Luke Dragičevića. Odn... A sve su one bile u sastavu Taktičke grupe Višegrad.

19 P: A zašto je bilo bitno da stignete do rejona Ustiprača?

20 O: Pa, uvek se nastoji u borbi, sa najmanje napora, najmanje utroška,

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 potencijala svih vrsta, izvršiti zadatak. Uvek je potrebno naći slabu tačku kod
2 neprijatelja, a u ovoga sluč... u ovom slučaju to je bilo presecanje njegove
3 odstupnice i dovođenje njegovih snaga u okruženje.

4 P: To je možda nešto što se obično nastoji činiti u borbenim dejstvima,
5 ali da li je to ono što ste Vi i postigli time što ste stigli do rejona
6 Ustiprače?

7 O: Da, jeste.

8 P: Tko je bio komandant neprijateljskih snaga u Ustipraču?

9 O: Komandant muslimanskih snaga na prostoru Međeđa-Ustiprača bio je
10 gospodin Sejdić Ahmed, koga sam ja preko radio-uređaja, odnosno sa kojima sam ja
11 mnogo ranije komunicirao i organizovao nekoliko razmena poginulih i živih
12 boraca.

13 P: Kad ste odsjekli njegove snage na kojem su se položaju nalazili?

14 O: Njegove snage su se nalazile uz samu reku Drinu, na prostoru sela
15 Međeđa, u dolini, potpuno inferiornom položaju u odnosu na snage koje su bile
16 pod mojom komandom.

17 P: Kad ste razgovarali s njime o čemu ste pričali?

18 O: Pa, s obzirom da smo koristili takva sredstva veze koja se mogu
19 uspešno pratiti i slušati, a znali smo glasove jedan drugog, kao što je i njegov
20 vezista znao glas moj, on je mene zvao šifrovanim imenom Graničar, a ja njega
21 Kapetan. I vezista je njegov rekao: "Graničar, znamo da si tu, javi se." Ja sam
22 se javio i tražio sam vezu sa gospodinom Sejdićem.

23 P: Nisam siguran da li je to posve jasno iz Vašeg odgovora. Je li on Vas
24 zvao ili ste Vi njega zvali?

25 O: Vezista je njegov prepoznao moj glas i on se javio i konstatovô da
26
27
28
29
30

1 zna da sam prisutan tu. I ja sam posle tražio vezu sa njegovim šefom, gospodinom
2 Sejdićem.

3 P: Ispričavam se, vjerovatno ste Vi to jasno dali do znanja, a ja to
4 nisam primijetio. A kad ste razgovarali s njime kojih ste se tema dotakli?

5 O: Prvi kontakt je bio uobičajeni pozdrav, podsećanje na neke prethodne
6 događaje i naše aktivnosti, i potom smo stupili u razgovor o trenutnoj taktičkoj
7 situaciji u kojoj se nalaze njegove snage.

8 P: A što je on predložio, odnosno jeste li Vi nešto sugerirali?

9 O: Ja sam ga pitao da li on vidi gde su izbile moje snage i da li zna
10 tačan raspored naših snaga. On je rekao da zna da smo izašli na Ustipraču i da
11 mu je presečen put. I ja sam predložio da može slobodno, svi koji žele, sa
12 prostora Međeđe, da prođu putem, da li u vozilima da li peške, i da idu u pravcu
13 Goražda. Garantovao sam da moji vojnici neće ispaliti nijedan metak. On je
14 saslušao predlog, malo se je kolebao, tražio je da ja tu moju garanciju na neki
15 način još više osnažim i predložio sam mu da izabere da li će biti na čelu
16 kolone ili će biti na začelju.

17 P: I što se desilo?

18 O: Rekao je: "Ako je tako, ja ću biti u plavom Mercedesu i kretaću se
19 zadnji." Ja sam rekao: "Sigurno, bezbedan si, slobodno možeš proći."

20 I dogovor koji smo postigli u potpunosti je ispoštovan.

21 P: I koliko je dugo trajala evakuacija kolone, nakon što ste imali taj
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 razgovor?

2 O: Koliko se ja sećam, ti su razgovori počeli negde rano popodne i to je
3 trajalo sve do sumraka istoga dana.

4 P: A kad je kolona otišla?

5 O: Pa, u tome vremenskom periodu koji sam sada naznačio, prošli su i
6 civili i vojnici.

7 P: Možete li nam, prije svega, dati procjenu broja ljudi koje ste
8 pustili da prođu?

9 O: Vrlo je teško biti precizan koliko je ljudi prošlo. Mogu to samo reći
10 na osnovu procena koliko ih je tu ranije bilo. Kretalo se nekoliko hiljada,
11 najmanje tri do čet'ri hiljade.

12 P: A što je bilo sa vojnim sredstvima?

13 O: Sve što je bilo od žive sile i transportnih sredstava s muslimanske
14 strane na tom prostoru, to je napustilo taj prostor. Ja sam poznao neka
15 njihova vozila sa kojima su oni dolazili na razmenu poginulih boraca, koje smo
16 mi vršili u novembru 1992. godine, pa sam ta ista vozila i tada video.

17 P: Kakvo ste Vi imali ovlaštenje na temelju kojeg ste mogli sklopiti
18 ovakav dogovor sa gospodinom Sejdićem?

19 O: Ja nisam imao ovlašćenje i nisam ga ni tražio. Ja sam postupio u
20 konkretnoj situaciji, kako sam smatrao, na najcelishodniji način. Imao sam
21 zadatak da izbijem na Ustipraču, ja sam taj zadatak izvršio. Izvestio sam
22 komandu gde sam stigao i gde su moje jedinice raspoređene.

23 P: Zašto ste onda sklopili i ispoštovali ovaj dogovor sa gospodinom
24 Sejdićem?

25 O: Pa, razlog je jednostavan. Kog smisla ima voditi dalje borbena
26 dejstva i izlagati ratnim naporima i stradanjima one koji to ne bi smeli da

27

28

29

30

1 stradaju? Ja sam izvršio svoj borbeni zadatak, a da proizvodim žrtve na bilo
2 kojoj strani, to mi nije bilo potrebno.

3 P: Hvala. Mislim da ste nam veći dio tog već ispričali, no svejedno - u
4 drugom dijelu juna 1993. održana je još jedna operacija, "Mač 2". Što se desilo
5 sa to operacijom?

6 O: U suštini, operacija "Mač 1" trebala je biti nastavljena u
7 kontinuitetu, ali je zbog loše koordinacije između jedinica došlo do prekida
8 operacije i povlačenja nekih jedinica sa tog prostora među kojima su bile i
9 jedinice iz Zvorničke brigade. Tako da je, nakon nekoliko dana, izvršeno ponovno
10 dovođenje jedinica i prešlo se u nastavak borbenih dejstava sa suprotnog pravca,
11 sa pravca Čajniče-Goražde, i onda je ta operacija nazvana "Mač 2".

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Haynes, prošlo je 10.10h.

13 G. HAYNES: [simultani prevod] Ja sam mislio nastaviti do 10.20h.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Uredu, hvala Vam.

15 G. HAYNES: [simultani prevod]

16 P: Jeste li Vi sudjelovali u "Maču 2"?

17 O: Prvobitno, nisam trebao sudjelovati, a kasnije sam se priključio i
18 učestvovao sam u tim borbama, al' nešto kraće vreme nego u operaciji "Mač 1".

19 P: Kakvo je bilo težište te operacije i što ste Vi postigli? U kratkim
20 crtama, molim.

21 O: Pa vrlo kratko, cilj je bio da se muslimanske snage odbace dalje od
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Čajniča i da se povrate srpska sela na desnoj obali Drine u rejonu Goražda i da
2 se zaposednu dominantni objekti sa kojih se uspešno može braniti Čajniče. Tu je
3 postignut ograničen uspeh, tu je operacija zaustavljena i, po mom sećanju,
4 daljih dejstava na tom pravcu nije bilo u toku te godine.

5 P: Međutim, u julu 1993. održana je još jedna akcija, pod nazivom
6 "Lukavac". Jesu li jedinice Zvorničke brigade sudjelovale u toj akciji, da li
7 ste Vi osobno u njoj sudjelovali i gdje je to bilo?

8 O: Operacija "Lukavac 93" je bila operacija koju je planirao i izvodio
9 Glavni štab Vojske Republike Srpske, kako ja to razumem, a izvođena je na
10 prostoru Trnova i Sarajeva i planine Bjelašnice. Deo jedinica iz Zvorničke
11 brigade, u sastavu Drinskog korpusa, učestvovao je u toj operaciji; međutim, ja
12 nisam lično učestvovao.

13 P: Želio bih da nakratko porazgovaramo o 1994., odnosno da li je od
14 aprila do jula 1994. održana operacija pod nazivom - i sad mi je užasno teško
15 izgovoriti - "Zvijezda"?

16 O: Koliko se sećam, operacija "Zvijezda", pod tim imenom, izvođena je na
17 širem prostoru između Rogatice i Goražda. To je bio jedan pokušaj ovladavanja
18 jednim značajnim prevojom između Rogatice i Goražda. I jedna jedinica iz
19 Zvorničke brigade je učestvovala, i sećam se da je poginuo jedan mladi
20 potporučnik koji je tek bio došao iz vojne akademije. Tačan datum i vreme te
21 operacije ne mogu Vam reći, ne sećam se.

22 P: Pored toga, je li bilo značajnih borbenih dejstava tokom tog cijelog
23
24
25
26
27
28
29
30

1 perioda, mislim na ljeto 1993. pa sve do kraja 1994?

2 O: Na prostoru Zvornika nije bilo nekih značajnijih borbenih dejstava,
3 ali su jedinice i delovi Zvorničke brigade bili uključeni delimično u
4 odbrambena, delimično u aktivna dejstva van svoje zone, i to delom u zoni
5 Drinskog korpusa, delom u zoni Sarajevsko-romanijskog korpusa. Krajem 1994.
6 godine, na prostoru Zvornika, na severozapadnom delu fronta, prema Teočaku, bilo
7 je određenih borbenih aktivnosti u pokušaju popravljavanja taktičkog položaja, ali
8 zbog loših vremenskih uslova i snega nisu postignuti skoro nikakvi rezultati.

9 P: A na čemu ste Vi, uglavnom, u to vrijeme bili angažirani? Mislim na
10 period od jula 1993. do kraja 1994.

11 O: Pa, normalno, bio sam angažovan na kom...komandovanju brigadom,
12 upućivanju tih snaga koje su išle van zone brigade, na obilasku položaja,
13 utvrđivanju položaja, kontrole stanja u jedinicama - kako mi to u vojsci kažemo,
14 radio sam, odnosno bavio sam se tzv. dnevnim rukovođenjem i komandovanjem.

15 P: Kada se radi o samim jedinicama, Vi ste nam u utorak ovog tjedna dali
16 opis ljudstva koje je pripadalo Vašim bataljonima. Da li se taj sastav u velikoj
17 mjeri mijenjao od decembra 1992. pa do kraja 1994., ili se uglavnom radilo o
18 jednim te istim ljudima?

19 O: Pa vidite, bataljon je združena taktička jedinica stalnog sastava.
20 Kad kažem "stalnog sastava", to znači ima strogo definisane i određene jedinice,
21 a to su čete, jedinice za podršku i jedinice za pozadinu. Taj broj četa, u

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 okviru bataljona u Zvorničkoj brigadi je varirao. Nije bio u skladu sa
2 formacijom.

3 Što se tiče njihovog položaja i rejona odbrane koje su držali, oni su
4 manje-više od 1993. godine pa do kraja rata bili skoro identičnim... na identičnim
5 pozicijama.

6 P: Ja sam mislio na ljude, pripadnike bataljona. Da li se radilo o
7 jednim te istim ljudima?

8 O: Da, radilo se o istim ljudima, sa istog prostora, s tim što su neki
9 ginuli, neki bili ranjavani, ali nekih posebnih izvora popune nismo imali.

10 P: Hvala.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine Haynes, imat ćemo
12 pauzu od 25 minuta. Hvala.

13 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molimo.

14 ... Početak pauze u 10.20h

15 ... Sjednica nastavljena u 10.49h

16 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molimo ustanite.

17 Možete sestiti.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine Haynes.

19 G. HAYNES: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

20 P: Hajmo ukratko zajedno da pogledamo, gospodine Pandureviću, dokument
21 P5, reč je o direktivi Vrhovne komande broj 7, od 8. marta 1995. godine. Mi se
22 nećemo dugo zadržati na ovome. Kada ste prvi put videli direktivu 7, gospodine
23 Pandureviću?

24 O: Video sam je ovde u Hagu, u sklopu dokumenata CDS-a.

25 P: Sada treba da pogledamo dokument koji sledi tome, a reč je o
26
27
28
29
30

1 dokumentu broj P203. Ovo je naredba Drinskog korpusa, u vezi sa... /nečujno/
2 "/?Zapovest/ za odbranu i aktivna borbena dejstva OP broj 7".

3 Da li je to upućeno Vama, kao komandantu Zvorničke brigade, i da li ste
4 Vi to primili u proleće 1995. godine?

5 O: Kao što vidite, ovo je "Zapovest za odbranu i aktivna borbena dejstva
6 operativno broj 7". Upućena je svim brigadama, odnosno potčinjenim jedinicama
7 Drinskog korpusa, takođe i Zvorničkoj brigadi, i ja sam primio ovaj dokumenat.

8 G. HAYNES: [simultani prevod] Da li sada možemo da pogledamo stranicu 5
9 i stranicu 9 na engleskom jeziku? Paragraf 5.1, zadaci jedinicama, /?1.
10 zvornička/ pešadijska brigada:

11 "Sprečiti prodor neprijatelja na izabranim taktičkim pravcima i
12 zauzimanje dominantnih objekata, presecanje komunikacije Zvornik-Kozluk i
13 izbijanje na reku Drinu. Demonstrativnim i aktivnim (...), uz primenu mera
14 taktičkog maskiranja, vezivati što jače snage za sebe u toku izvođenja operacija
15 koje izvode IBK, IDK i naneti neprijatelju što veće gubitke u živoj sili i TMS,
16 a sopstvenim snagama planirati izvođenje radi popravljjanja taktičkog položaja u
17 svojoj zoni. Komanda brigade će formirati gotove snage jačine jednog bataljona
18 za intervenciju na ugroženim pravcima izvođenjem ofanzivnih BD, u svojoj zoni i
19 po odluci DK."

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak. Znam da prevodioci imaju
2 tekst u B/H/S-u, ali ipak moraju da mogu da Vas prate, gospodine Haynes.

3 G. HAYNES: [simultani prevod] Žao mi je, izvinjavam se prevodiocima.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja samo hoću da se uverim da oni Vas
5 prate. Da nastavimo.

6 G. HAYNES: [simultani prevod]

7 "Komanda brigade će formirati gotove snage jačine jednog bataljona..."

8 P: Da li ste to pročitali? Dakle, da će uz pravac koji je pod prijetnjom
9 izvesti operacije u svojoj zoni odgovornosti, po naredenju komandanta Drinskog
10 korpusa. Jeste li to našli?

11 O: Da, pročitao sam sada, pročitao sam i davno ranije.

12 P: Kada ste Vi to prvi put pročitali, da li ste shvatili da je Zvornička
13 brigada imala bilo kakav zadatak koji je bio vezan za Srebrenicu ili Žepu?

14 O: Zadatak koji je ovde dat Zvorničkoj brigadi i način na koji je
15 formulisan mogao bi se smatrati kao stalni zadatak koji je brigada izvršavala
16 tokom celog rata, a to je odsudna odbrana dodeljene zone. 'Nači, da se spreči
17 izbijanje neprijatelja na reku Drinu i presecanje komunikacije Zvornik-Kozluk, i
18 dalje Bijeljina. To je meni uvek bio i osnovni zadatak, i ostao je kao takav do
19 kraja rata. Drugi deo zadatka, da popravljamo taktički položaj u dodeljenoj

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zoni, takođe smo radili sve vreme rata. I ovaj deo, gde treba da formiramo
2 gotove snage ekvivalenta bataljona, mi smo te snage i imali, ali smo ih nešto
3 još ojačali. I znali smo da uvek možemo biti upotrebljeni u zoni i van zone
4 Drinskog korpusa.

5 P: Ovo naređenje je od 20. marta 1995. godine. Koje je operacije
6 izvršila Zvornička brigada u naredna tri meseca?

7 O: Mislim da je ova zapovest kasnije nešto konkretizovana, nekim
8 borbenim naređenjima, i prešlo se u realizaciju operacije "Spreča 95", o kojoj
9 je ovde bilo dosta reči.

10 P: Hvala. Treba da pogledamo zadatke korpusa, kao što su opisani u ovom
11 dokumentu.

12 G. HAYNES: [simultani prevod] A reč je o drugom paragrafu koji se nalazi
13 na petoj i šestoj stranici na engleskom jeziku i trećoj stranici na B/H/S-u.
14 Molim vas da prikažete tu stranicu u elektronskoj sudnici.

15 P: Mislim da je bolje da, umesto da pročitam transkript koji se nalazi
16 na ove tri stranice, da li biste Vi mogli sami za sebe da pročitate ovaj
17 odeljak, gospodine Pandureviću, i kada završite da li možete da me obavestite o
18 tome?

19 O: Da.

20 Pročitao sam.

21 P: Hvala.

22 G. HAYNES: [simultani prevod] Imajući to na umu, možemo li sada da
23 pogledamo stranu 8 na engleskom jeziku? A mislim da je na B/H/S-u to stranica 4.

24

25

26

27

28

29

30

1 Jeste strana 4 na B/H/S-u, i kaže:

2 "Odlučio sam krajnje upornom i aktivnom odbranom linije fronte, od Orića
3 Visa na desnoj strani zone odgovornosti, do Gradine na levoj granici zone
4 odgovornosti korpusa i oko enklava u Podrinju u sadejstvu sa delom snaga SRK,
5 glavnim snagama sprečiti prodore neprijatelja na izabranim operativno-taktičkim
6 pravcima, te demonstrativnim i aktivnim, uz primenu mera operativno-taktičkog
7 /?maskiranja/ vezivati što jače snage neprijatelja, izvršiti potpuno fizičko
8 odvajanje enklave Srebrenica od Žepe, čime sprečiti bilo kakvo komuniciranje
9 između ovih enklava, a s pomoćnim snagama gotove snage sadejstvovati snagama IBK
10 u izvođenju operacije 'Spreča 95', sa ciljem odsecanja muslimanskih snaga na
11 pravcu Kalesija-Simin Han, gde razbiti i uništiti neprijateljske snage u rejonu
12 Teočak, Sapna i Vitinica i definitivno otkloniti opasnost od prodora Muslimana
13 ka reci Drini, severno od Zvornika.

14 U sadejstvu sa snagama SRK i HK, izvođenjem operacije 'Zvezda 95'
15 osloboditi srpske prostore u sastavu Goražda i istu svesti na veličinu zaštićene
16 zone od tri kilometara od centra grada. A u slučaju odlaska snaga UNPROFOR-a iz
17 Srebrenice i Žepe, izvesti operaciju 'Jadar', te razbiti i uništiti muslimanske
18 snage u ovim enklavama i definitivno osloboditi Podrinje."

19 P: Prvi deo odjeljka, koji počinje sa "Zadaci Drinskog korpusa",
20 direktno prenosi direktivu 7, zar nije tako?

21 O: Tačka 2, "Zadatak Drinskom korpusu", je prepisana doslovce iz
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 direktive 7.

2 P: Posle paragrafa koji se direktno odnosi na vašu Zvorničku brigadu,
3 koje je bilo najznačajnije područje iz ovog naređenja?

4 O: Kao što sam rekao, zadatak koji je dobila Zvornička brigada je takav
5 da se tiče isključivo zone odbrane Zvorničke brigade, sa još jednim zadatkom -
6 da ima snage ekvivalenta bataljona u borbenoj gotovosti za upotrebu.

7 P: Da li su zadaci Drinskog korpusa bili značajni za Vas...

8 O: Zadatak...

9 P: ...da zabeležite i razumete?

10 O: Zadatak koji je dobio Drinski korpus je vrlo kompleksan i složen. On
11 nije ograničen u vremenskom smislu, kada treba da počne i kada treba da bude
12 završen. Ali ja bih zamolio, časni Sude, s obzirom da sam primetio s kojom
13 pažnjom pratite pojedine dokumente i objašnjenja, da malo više vremena uzmem da
14 objasnim kako se dolazi do ovog dokumenta koji je uradila Komanda Drinskog
15 korpusa.

16 Direktiva 7...

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite.

18 SVJEDOK: Hvala.

19 Direktiva 7 je upućena korpusima, kao što smo videli ovde. Komandanti
20 korpusa su obavezni da zadatak korpusa prepisu doslovce kako stoji u direktivi.
21 Oni to ne mogu i ne smeju menjati. I zato je general Živanović taj zadatak tako
22 i napisao.

23 Ono što je značajno u ovoj zapovesti komandanta Drinskog korpusa, a to
24 je od 4. tačke, gde kaže "odlučio sam", a to je njegov idejni deo odluke, gde on
25 kaže i iznosi svoju zamisao kako da realizuje zadatak koji je dobio. I on, u

26

27

28

29

30

1 ovoj svojoj osnovnoj zamisli, kao idejnom delu odluke, nešto u drugojačijoj
2 formi i u drugačijem značenju, određuje aktivnosti Drinskog korpusa. Iz ove od...
3 osnovne zamisli, idejne odluke, proističu zadaci jedinicama korpusa, i vidimo da
4 postoji veza između idejnog dela odluke, tačke 4, i zadataka brigada Drinskog
5 korpusa. Tako da neki delovi zadatka koji je dobio Drinski korpus na osnovu
6 direktive 7 nisu sadržani u zadacima brigada, niti u osnovnoj zamisli komandanta
7 korpusa. A to je ona famozna rečenica o kojoj je ovde dosta bilo reči.

8 G. HAYNES: [simultani prevod]

9 P: Zašto je to tako?

10 O: Komandant korpusa donosi odluku i, kada donese odluku, nju treba da
11 odobri njegov pretpostavljeni starešina - komandant Glavnog štaba. A ja kad
12 dobijem odluku komandanta korpusa, mene zanima njegov idejni deo, ova tačka 4, i
13 zanima me zadatak moje brigade i mojih suseda, i ništa više iz ove zapovesti.

14 P: Da li ste Vi mislili da su vaša naređenja u skladu sa ovim dokumentom
15 i uključivala zadatke da se civilno stanovništvo skloni iz Srebrenice ili Žepe?

16 O: Zadatak koji je dobila Zvornička brigada ne tiče se opšte /?uopšte/
17 prostora Srebrenice ni Žepe, pa samim time ni stanovništva u te dve enklave.

18 P: A gledajući naređenje komandanta korpusa, da li ste Vi stvorili Vaše
19 mišljenje da je taj cilj bio deo vašeg plana, plana korpusa?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, McClocksey.
2 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Primedba, reč je o sugestivnom pitanju.
3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Vi dajete sugestivno pitanje. Ne mislim
4 da treba da konsultujem svog kolegu o tome.
5 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ja bih voleo da čujem mišljenje
6 generala o tome, a ne o njegovom slaganju ili neslaganju.
7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da li možete, gospodine Haynes, da
8 ponovo i drugačije kažete to pitanje?
9 G. HAYNES: [simultani prevod] Da.
10 P: Šta ste Vi videli, kako ste shvatali ciljeve korpusa u vezi sa
11 Srebrenicom i Žepom po osnovu ovog naređenja?
12 O: Da bih uopšte mogao da to shvatim ja sam morao da pristupim na
13 sledeći način: svaka komanda, pa i komanda brigade, kada dobije naređenje,
14 odnosno zapovest, kao što je ova koja je pred nama, mi pristupamo proučavanju
15 zadatka. A jedna od faza u proučavanju toga zadatka jeste da proučim i shvatim
16 cilj i ideju moga komandanta korpusa, šta on želi da postigne i na koji način to
17 želi postići. I koje snage za to želi da upotrebi i koju vrstu manevra.
18 Tako da sam ja iz ove tačke 4 shvatio da moj komandant korpusa želi da
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 upornom i aktivnom odbranom brani dodeljenu zonu korpusa i, između ostalog, da
2 spreči komunikaciju između enklava Srebrenica i Žepa, i da zajedno sa ostalim
3 korpusima učestvuje u planiranju i izvođenju zajedničkih operacija. Nisam mogao
4 iz njegove idejne zamisli zaključiti da ima zadatak da preseli stanovništvo iz
5 ovih enklava ili da ove enklave u potpunosti likvidira.

6 P: A sada da se vratimo do famoznih reči koje su napisane u paragrafu
7 2, znači zadatak Drinskog korpusa. Kakav je bio Vaš stav u vezi sa zadatkom
8 Drinskog korpusa - koji, dakle, stoji pod tim naslovom - u smislu postizanja
9 ciljeva, odnosno ispunjavanja zadatka?

10 O: Pa, ja kada sam dobio ovu zapovest, pristupio sam njo... njenom
11 čitanju. I mi to zovemo "prvo čitanje", da se stekne neki opšti utisak. I ja sam
12 u tom prvom čitanju primetio i tačku 2, "Zadatak korpusa". Međutim na njoj se
13 nisam posebno zadržavao, i u sledećim čitanjima i proučavanjima bavio sam se od
14 tačke 4. Ja ne mogu sada precizno reći šta sam tada podrazumevao i kako sam
15 razumeo tu rečenicu o kojoj je reč ovde. Ali sam svakako tokom ovog suđenja o
16 njoj ovde mnogo razmišljao.

17 P: Vi ste možda odgovorili na jedno pitanje pre nego što sam Vam ga
18 postavio, ustvari. Ono što sam Vas pitao je koji je bio opšti spisak zadataka
19 Drinskog korpusa na osnovu direktive 7 i kakav je Vaš stav bio u vezi sa
20 obuhvatom i izvršenjem tih zadataka?

21 O: Pa, ja trenutno na ekranu nemam to ispred sebe, ali znam o kojim
22 zadacima je reč. Reč je o čitavom nizu zadataka koji se ne mogu realizovati u
23 kratkom vremenskom periodu. Radi se o nizu zadataka koji se odnose na potpuno
24 različite prostore. Radi se o zadacima koje mora izvesti negde sam Drinski

25

26

27

28

29

30

1 korpus, a negde u sadejstvu sa drugim korpusima. Prema tome, to je jedan niz
2 zadataka koje treba realizovati u dužem vremenskom periodu.

3 P: A kad je riječ o ovom izrazu, "stvoriti nepodnošljivu situaciju
4 potpune nesigurnosti, bez nade u daljnje preživljavanje ili opstanak ili život",
5 kako ste Vi to shvaćali?

6 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Molim da se cijela rečenica kaže za
7 zapisnik jer će to biti ključni dio uopće da bismo dobili shvaćanje svjedoka.

8 G. HAYNES: [simultani prevod] Ja nemam ništa protiv. Možda bi bilo
9 najbolje da upravo učinimo to i pogledamo cijeli taj paragraf ponovo. Radilo se
10 o šestoj stranici.

11 Ne vidim to na B/H/S-u, drugi paragraf je to. Hvala Vam.

12 SVJEDOK: Može?

13 G. HAYNES: [simultani prevod] U redu.

14 SVJEDOK: Ja se zaista zahvaljujem gospodinu McCloskeyom jer sam i ja
15 želeo da vidim ovu rečenicu od samog početka. Prethodno želim da kažem da sama
16 reč "enklava", i "enklava Žepa" i "enklava Srebrenica" imaju svoje značenje. One
17 su izolovane i postale enklave zahvaljujući liniji fronta 28. divizije - 28.
18 divizija je svojim borbenim rasporedom okružila vlastito stanovništvo i s... i
19 načinila enklavu.

20 Sada, kada se ovde kaže "svakodnevnim planskim i osmišljenim borbenim
21 aktivnostima", tu nije rečeno kojim, nego "planskim i osmišljenim borbenim
22 aktivnostima". Postoje raznovrsne borbene aktivnosti kojima bi se ovaj zadatak

23

24

25

26

27

28

29

30

1 mogao ostvariti. S obzirom da stanovništvo živi u enklavi na način na koji živi
2 jer nije enklava demilitarizovana, i da je potrebno da eliminisati 28. diviziju
3 kao vojnu pretnju sa tog prostora, i možda je tvorac ovoga dokumenta mislio da
4 to sâmo stanovništvo inicirano spolja propagandom, ili nekim drugim vrstama
5 aktivnosti, se podstakne i okrene protiv vlastitih vođa.

6 Jer znamo da su u Srebrenici postojale dve struje, jedna koja je
7 zagovarala borbu po svaku cenu i druga koja je želela potpuno razoružanje i
8 miran život. Mi smo nešto slično doživeli prilikom agresije NATO pakta i
9 bombardovanja nekih potencijala u Srbiji, čime se pokušavalo srušiti režim
10 Slobodana Miloševića snagama iznutra. To je moj način razumevanja ovoga
11 dokumenta.

12 G. HAYNES: [simultani prevod]

13 P: Samo da bi bilo posve jasno, jeste li na to mislili kad ste to prvi
14 put čitali ili je to nešto o čemu ste tek razmišljali godinama kasnije?

15 O: Ja sam rekao na tzv. prvom čitanju ove zapovesti da mi ovo nije
16 posebno ostalo u sećanju i nisam se njime bavio i na takav način razmišljao. Na
17 ovakav način, na koji sam rekao sada.

18 P: Da pojasnimo kako ste uopšte do tog tumačenja došli. A o kakvim ste
19 Vi to objektima govorili u Srbiji, koje su bombardirali avioni NATO-a?

20 O: Pa, to su bili posve nevojni objekti. Objekti za izvor i napajanje
21 električnom energijom, mostovi, razne komunikacije, pruge, sve ono što bi moglo
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 otežati život stanovništvu.

2 P: Zašto je do toga došlo?

3 O: Pa, to bolje zna Wesley Clark. I Slobodan Milošević, verovatno.

4 P: Hvala. Ostavit ćemo se sad ovog dokumenta i pogledati jedan

5 poprilično drugačiji dokument koji je datiran mjesec dana kasnije, 1995.

6 G. HAYNES: [simultani prevod] P2920.

7 P: Pogledajmo odmah treću stranicu na oba jezika, kako biste nam mogli

8 potvrditi da se doista radi o dokumentu koji nosi Vaš potpis.

9 O: Da, ovo je dokumenat koji potiče iz Komande Zvorničke brigade, i ja

10 sam ga potpisao.

11 P: Pogledajmo prvu stranicu, molim. Vidimo da nosi datum 25.04., i kaže

12 "Informacija broj 88". Tko je napisao ovaj dokument?

13 O: Reč je o... o informaciji koja je upućena, kako ovde vidimo, Drinskom

14 korpusu, jedan primerak, a verovatno drugi primerci su upućeni potčinjenim

15 jedinicama Zvorničke brigade. Ovo je dokumenat iz organa za moral, verska i

16 pravna pitanja, a služi u svrhu informisanja jedinica vlastitog sastava i

17 psihološko-propagandnog delovanja prema neprijatelju.

18 P: Znaete li koja je to osoba napisala?

19 O: Ovu informaciju je napisao pomoćnik za moral Nenad Simić, major.

20 P: A što to znači što ovdje piše "Informacija broj 88"?

21 O: Verovatno znači da je to po redu 88. informacija ili 88. dokumenat iz

22 njegovog delokruga rada.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Je li taj organ napisao mnogo informacija?

2 O: Jeste, kao i svi drugi organi što su pisali razne dokumente iz svoga
3 domena rada, tako je i ovaj organ pisao.

4 P: Osim pisanja ovakvih informacija - odnosno, ne znam da li su baš sve
5 bile ovakve - ali, pored pisanja izvještaja, što je drugo bilo u opisu poslova
6 Nenada Simića?

7 O: Nenad Simić je, pored ovakvih vrsta poslova, imao i poslove na
8 organizaciji sahrana poginulih boraca, zbrinjavanje njihovih porodica, pružanje
9 humanitarne pomoći, i tome slično.

10 P: A što se s njim događalo oko 25. aprila 1995?

11 O: Pa, on je još pre rata živio van prostora Zvornika; kol'ko se ja
12 sećam, živio je negde u centralnoj Bosni ili na prostoru Živinica. I on je imao
13 tragediju u životu da mu je na početku rata na surov način poginuo sin, da je
14 vrlo često bio na sahranama poginulih boraca, da je izražavô saučešća njihovim
15 porodicama i da je ispred njegovih očiju najviše prošlo mrtvih tela vojnika
16 Zvorničke brigade.

17 P: Jeste li to pročitali prije nego što ste potpisali?

18 O: Pogledao sam samo o čemu je reč i nisam... nisam čitao ceo dokumenat.

19 P: Kad je prije otprilike godinu dana ovaj dokument predôčen u sudnici i
20 Vi ste ga pročitali, kakva je bila Vaša reakcija na to?

21 O: Pa, reakcije je bila i tada i sada ista. Bolje da nije ni napisan i
22 bolje da se nije našô moj potpis na ovakvoj vrsti dokumenta. Jer ima pojedinih
23 delova koji, sami po sebi, ne bi nikako trebalo da se nađu u ovakvoj vrsti
24 informacije.

25

26

27

28

29

30

1 P: Kako biste u potpunosti zadovoljili našu radoznalost, znate li
2 derivaciju riječi "poturice"?

3 O: Pa, o toj reči i sličnim rečima ovde je bilo dosta govora. Ja ne
4 volim da se vraćam u istoriju, a posebno u daleku istoriju, i izvinjavam se i
5 časnom Sudu, ali moraću nekoliko rečenica da kažem vezano za to. Ova reč "potur"
6 ili "poturica" potiče još iz 15. veka, iz perioda prodora Osmanske imperije na
7 prostore Balkana. Ova reč u sebi sadrži i istorijske i religijske i
8 kulrtulo...kulturološke osobenosti. Znači, vezana je za jedan vremenski period, za
9 jednu imperiju, i za kulturu koja je nastala kao posledica vladanja te imperije.
10 Ta reč "poturica" u Bosni je bila prisutna - i u drugim balkanskim zemljama -
11 sve vreme postojanja Bosne. A u ovome ratu je posebno aktuelizovana i nije imala
12 neke specifične ili posebna značenja, ali bilo bi bolje da nije imala takav
13 značaj kakav je imala.

14 P: Nećemo stati na ovome /kako je prevedeno/. Je li to lijep izraz koji
15 uputite nekome?

16 O: Pa, ja ne bih rekao da je lep izraz kad ga uputite nekome, ali iz
17 prakse znam da Muslimani jedni drugima takve reči upute i da to ne smatraju
18 ružnim, kao što i Srbi međusobno se nazivaju četnicima, pa to ne smatraju
19 ružnim. Ali ako je suprotna vrsta interakcije, onda se može doživeti na
20 drugačiji način. A inače, od te reči "poturice" mi danas imamo muslimansko
21 prezime Poturak.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro, gospodine Haynes, ali što to
23 točno znači kad se doslovno prevede?

24

25

26

27

28

29

30

1 G. HAYNES: [simultani prevod] Mislim da će to general Pandurević reći.

2 P: Što to znači?

3 O: Časni Sude, u procesu islamizacije - a to je proces koji se odvijao
4 na prostoru Balkana, kada su hrišćani prevođeni u islam - pošto su to činile
5 turske vlasti, koje su bile reprezent islama na Balkanu, u to vreme, onda onaj
6 ko je primio islam na neki način je prešao na stranu Turaka, pa ga nisu zvali u
7 smislu "Turčin", nego "poturica" - onaj koji je primio islam. A dru... ili su ih
8 zvali "kriptohrišćani" - pritajeni hrišćani. Toliko moja istorijska
9 saznanja sežu o tome.

10 P: Hvala Vam. Siguran sam da smo Vam svi veoma zahvalni. Da li je
11 upotreba takvih izraza... Ispričavam se, počeo ću iznova. Jesu li takve riječi
12 uvijek bile korištene u dokumentima brigade tokom rata?

13 O: Nisu te reči korišćene tokom rata, od samog početka. U jednom
14 vremenskom periodu tokom rata one su se počele se koristiti, ne mogu tačno
15 odrediti kada je to bilo, može se videti iz dokumenata. Uglavnom, u 1992. i
16 najvećim 1993. godine, korišćena je klasična reč "neprijatelj". Čak sam našao
17 izveštaj iz novembra meseca 1992. godine, gde u jednom izveštaju piše "plavi", a
18 to je reč koja se koristila u štabnim ratnim igrama, u miru, pa smo mi
19 neprijatelja predstavljali sa rečju "plavi", i tako ga crtali na karti, a
20 vlastite snage sa rečju "crveni" i crvenoj bojom ga crtali na karti.

21 'Nači, nakon šest meseci rata, u glavama nekih ljudi još nije bila
22 sazrela svest da je rat stvarno u toku. E, kako je odmicao rat, kako su se

23
24
25
26
27
28
29
30

1 stradanja povećavala, tako je i bes i mržnja između sukobljenih strana rasla i
2 te reči su počele dobivati na značaju.

3 P: Ne bih se želio predugo zadržavati na ovoj temi.

4 G. HAYNES: [simultani prevod] No ilustracije radi, pogledajmo 7D965.

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Samo kratko pitanje, gospodine Haynes.
6 Svi drugi izvještaji koji potiču od Zvorničke pješadijske brigade imaju naziv
7 ili "Borbeni izvještaj", ili "Izvanredni borbeni izvještaj". Ovdje se kaže samo
8 "Izvještaj", odnosno "Informacija" - je li to ima nekih konotacija?

9 SVJEDOK: Je li mogu da odgovorim?

10 Časni Sude, ovde se radi o dve ra... vrs... različite vrste dokumenata.
11 Redovni i vanredni borbeni izvještaji su dokumenti koji se rade dnevno, a ovo je
12 informacija koja je vezana za jedan drugi organ u komandi brigade, a to je organ
13 za moral, verska i pravna pitanja, i ovakve vrste informacija se sačinjavaju
14 periodično. Zato ona nije "Report", nego "Information".

15 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala.

16 G. HAYNES: [simultani prevod] Završimo sa ovom temom, pogledaćemo
17 dokument iz Glavnog štaba. Dokument je iz oktobra 1992.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: I kao što vidite ovdje, gospodine Pandureviću, govori se o
2 neprijatelju, o mirovnim nastojanjima, primirju i posljednjim nastojanjima da se
3 postignu neki položaji na bojišnici u Bosni i Hercegovini. Posebice se tu govori
4 o Muslimanima. Vi ste pročitali mnoge dokumente i doista je i nešto što ste i Vi
5 opazili to da, ustvari, na početku rata se u dokumentima vojske nisu koristili
6 takvi izrazi.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pa, on je već na to pitanje odgovorio.
8 I ako bih ga mogao ponovo pitati nešto u vezi sa izrazom "poturica"? Imam nešto
9 ovdje što mi kazuje da je poturica po definiciji netko tko je licemjer ili osoba
10 niskih moralnih kvaliteta. Da li biste se s time složili?

11 SVJEDOK: Ja nisam na takav način tu reč razumeo i doživljavao, ali onaj
12 ko je primô islam, nije ga primao dobrovoljno. Neki broj ljudi i jeste, a neki
13 su pod pritiskom i presijom prelazili na islam, pa je bilo slučajeva da jedan
14 brat ostane u hrišćanstvu, a drugi pređe na islam. Pa onda taj koji je vrš...
15 prešao na islam vrši pritisak na svog brata da i on pređe, pa je možda među
16 njima moglo biti takvog razumevanja i shvatanja te reči.

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1   Ali, časni Sude, ja nisam takve konotacije vezano za tu reč znao.
2 I svakako se ne može upotrebiti na grupu ljudi ili jednu etničku zajednicu.
3   SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.
4   G. HAYNES: [simultani prevod] Ustvari, ja imam mnogo bolji dokument koji
5 će ilustrirati ovo što ste sada upravo rekli.
6   P: A to je dokument koji ste Vi potpisali.
7   G. HAYNES: [simultani prevod] 7D946 iz januara 1993. Treba nam peta
8 stranica na B/H/S-u i šesta na engleskom.
9   P: Da li to prepoznajete kao Vaš redovni borbeni izvještaj? Nosi datum
10 9. januara 1993. Svi možemo i čitati što tu stoji.
11   O: Da.
12   P: "Neprijatelj u toku noći nije ispoljio veća ofanzivna dejstva, sem
13 manjih provokativnih dejstava," i tako dalje. "Velika koncentracija
14 neprijateljskih snaga primijećena je u sektoru sela Jajići," i tako dalje.
15   O: Da, ovde se koristi isključivo reč "neprijatelj".
16   P: Idemo dalje. U maju i junu 1995., da li ste i Vi i Dragan
17 Obrenović...
18   SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak, prije nego što
19 nastavite. Možete me ispraviti, ali želio bih provjeriti da nema greške. Ako
20 pogledate 40. stranicu zapisnika, redak 8 i 9:
21   "Da završimo sa ovom temom, pogledaćemo dokument iz 1992."
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 I zatim pitate Vaša pitanja, tu je odgovor i tako dalje. Međutim, ovdje
2 nemamo evidenciju o tome o kojem se ustvari dokumentu radi jer ste zatim prešli
3 na druga dva dokumenta.

4 G. HAYNES: [simultani prevod] 7D945, i zatim 7D946.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, imali smo 946, ali nismo imali 945.

6 G. HAYNES: [simultani prevod] Hvala Vam lijepa.

7 P: Upravo sam Vam želio postaviti ovo pitanje: u maju i junu 1995.,
8 jeste li i Vi i Dragan Obrenović bili prisutni u Vašim prostorijama, u komandi
9 Zvorničke brigade?

10 O: Ne, nismo bili prisutni zajedno. Major Dragan Obrenović je ranjen
11 sredinom aprila, u operaciji "Spreča 95", i on se nalazio na oporavku i lečenju.
12 Ja sam bio sam u komandi brigade.

13 P: Tokom mjeseca juna, jesu li snage Zvorničke brigade i Vukovi s Drine
14 bili u potpunosti stacionirani na području odgovornosti Zvorničke brigade?

15 O: Deo odreda Vukovi sa Drine bio je u zoni odbrane Zvorničke brigade, a
16 jedan je deo bio na izvršenju zadatka u zoni Sarajevsko-romanijskog korpusa.

17 P: Kada ste Vi po prvi puta saznali za operaciju "Krivaja 95"?

18 O: Mislim da je to bilo 1. jula 1995. godine.

19 P: A kako ste saznali za nju?

20 O: General Krstić nas je pozvao - koma'dante brigada, ne sve - i ne znam
21 tačno gde bilo naše okupljanje, ali smo otišli na Pribićevac i izvršili

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 komandantsko izviđanje koje se ticalo operacije "Krivaja 95".

2 G. HAYNES: [simultani prevod] Želio bih da na brzinu pogledamo 5D351.

3 Ovo je redovni borbeni izvještaj od 20. juna 1995.

4 P: I sad bih želio da pogledate paragraf 2, a naročito onu stavku gdje
5 stoji: "Od danas 955 vojnika je angažirano van zone odgovornosti brigade," i
6 zatim ih popisuje i tako dalje. E sad, s obzirom na to koliko je brigada bila
7 angažirana na drugim bojišnicama u to vrijeme, da li biste Vi uopće očekivali da
8 će se od brigade tražiti da oformi još jedan bataljon koji će ići van zone
9 obrane?

10 O: Pa, smisao ovoga redovnog borbenog izveštaja i ovih navoda koji su u
11 njemu dati jeste da kao informacija posluže komandi korpusa kada bude razmatrala
12 eventualno angažovanje Zvorničke brigade. Da tačno zna koji su to resursi sa
13 kojima raspolaže Zvornička brigada u njenoj zoni, a koji su van njene zone. Tako
14 da ja, kao komandant, nisam očekivao da će se tražiti još više naprezanja u to
15 vreme od strane Zvorničke brigade.

16 P: Šta Vam je general Krstić rekao u vezi sa predloženom operacijom 1.
17 jula?

18 O: Ja se sećam da smo se, ta grupa koja je bila na komandantskom
19 izviđanju, jedno vreme zadržali u Milićima, u jednom restoranu na ručku. Da li
20 je to bilo pre izviđanja il' je bilo posle, to ne mogu biti siguran, ali znam

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 da smo bili na tri radne tačke sa kojih smo izvodili komandantsko izviđanje i
2 procenjivali moguće eventualne pravce upotrebe jedinica Drinskog korpusa.

3 I na tom izviđanju je general Krstić nama saopštio da je neophodno da se
4 izvrši potpuno razdvajanje enklava, spreči svaka komunikacija između Žepe i
5 Srebrenice, i da se onemogući upućivanje snaga 28. divizije na sarajevsko
6 ratište, gde su muslimanske snage, odnosno Armija BiH, pokušavala izvršiti
7 deblokadu i otpočeti strategijsku operaciju izbijanja na Drinu.

8 P: Da li ste na tom sastanku znali koja je bila obaveza Vaše brigade?

9 O: Sa radne tačke, koja je bila neposredno ispod Pribićevca, sa koje se
10 vidi najbolje planirani pravac upotrebe snaga iz moje brigade, meni je bio
11 određen tačan pravac i objekti napada, odnosno upotrebe jedinice, i linije na
12 koje treba da izbije.

13 P: Kada je u pitanju planiranje vojnih operacija, da li je postojalo
14 nešto što je bilo neobično u vezi sa procesom, što je dovelo do operacije
15 "Krivaja 95"?

16 O: Kada je reč o planiranjima na operativnom nivou, kao što je korpus,
17 ja ne znam da se ikad desila ovakva situacija da se istoga dana izađe na
18 izviđanje, donese odluka i sledeći dan naredi upotreba jedinica. Izviđanje, dan
19 pre upotrebe i donošenja odluke, ili nakon donošenja odluke može se izvršiti
20 izviđanje na nivou bataljona, čete; znači, na taktičkom nivou. Tako da je ova

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 odluka o izvođenju aktivnih borbenih dejstava, pod nazivom "Krivaja 95", bila
2 jedna *ad hoc* operacija.

3 P: A kada Vam je rečeno šta je svrha operacije, kakao ste Vi na to
4 reagovali?

5 O: S obzirom da su ciljevi aktivnih borbenih dejstava bili ograničenoga
6 karaktera, ja sam shvatio da se oni mogu objektivno i ostvariti, i da neće
7 predstavljati neki veliki problem.

8 P: Da li ste očekivali takav nalog, takvo naređenje?

9 O: Nisam ga očekivao. Sve do tog dana dok ga nisam dobio.

10 G. HAYNES: [simultani prevod] Da li sada možemo da pogledamo drugi
11 dokument, P106? Zapravo, nećemo to sada da pogledamo, nego najpre ćemo da
12 pogledamo dokument 6D1022 /u engleskom transkriptu: 7D1022/.

13 P: Gospodine Pandureviću, ja ću Vam dati kopiju na papiru, zato što
14 želim da pročitate jednu jedinu tačku i mislim da ćete je pre pročitati sa
15 papira nego sa ekrana. I postaviću Vam unapred pitanje.

16 Reč je o redovnom borbenom izveštaju od 1. jula, a Vi ste upravo
17 potvrdili da se on ne odnosi ni na kakvu odgovornost koju je brigada mogla da
18 ima kako bi oformila bataljon za "Krivaju 95".

19 O: U ovome borbenom izveštaju ništa se ne govori o "Krivaji 95", nego u
20 tački 2 se govori da brigada postupa po naređenju komande korpusa od 01.07., i
21 da treba da formira jednu četvu koja će ući u sastav bataljona 2. srpske brigade,
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 koja treba da ide u rejon Glamoča, a to je zona 2. krajiškog korpusa.

2 A još uvek, neposredno pre kraja juna meseca, vodile su se borbe na
3 prostoru objekta Vis, na spoju Zvorničke i Šekovačke brigade, i deo Zvorničke
4 brigade je bio i na tom prostoru angažovan. Tako da je bilo neverovatno
5 očekivati neki novi zadatak, koji je upravo usledio 1. jula.

6 P: Da... Pre nego što pogledamo borbeni izveštaj /kako je prevedeno/,
7 treba da pogledamo borbeni izveštaj za naredni dan, a reč je o dokumentu 7D0123.
8 Ispravka, zapravo 1023 je broj dokumenta. Reč je o dokumentu od jedne strane.
9 Ovo je redovni borbeni izveštaj od 2. jula. Ima li ikakvih napomena u vezi sa
10 odgovornošću brigade u tom izveštaju?

11 O: Ne, u ovom izveštaju u tački 2 se govori "težišni zadaci", i među tim
12 zadacima nema zadatka koji se tiče operacije "Krivaja 95".

13 P: Sada možemo da vidimo, u dnu dokumenta, vreme kada je taj dokument
14 dostavljen i kada je obrađen. Koje je to vreme bilo?

15 O: 17.15 minuta obrađen.

16 P: To nije prevedeno. Hvala.

17 G. HAYNES: [simultani prevod] Da li sada možemo da pređemo na 1P1715,
18 tada je obrađen taj dokument /kako je prevedeno/? Hvala.

19 PREVODITELJICA: Ispravka prevodioca, P106.

20 G. HAYNES: [simultani prevod] Reč je o pripremnom naređenju od 2. jula.

21 P: Ako opet pogledamo, u donjem delu dokumenta piše vreme kada je
22 dostavljen taj dokument, odnosno kad je otpremljen. Ako to nije bilo tog datuma,
23 možete li nam reći da li je to bilo tokom 2. jula ili 4. jula, ili ste ga Vi

24

25

26

27

28

29

30

1 prvi put videli 4. jula?

2 O: Ako se može uvećati malo, molim Vas?

3 Ovaj dokumenat je upućen 2. jula u 10.25 časova.

4 P: Ako pogledamo drugi paragraf, drugi paragraf pod (a), kaže:

5 "Sve jedinice korpusa, pored gore navedenih..."

6 PREVODITELJICA: A, izvinjavam se.

7 G. HAYNES: [simultani prevod] "1. zbornička pješadijska brigada oformiće

8 snage jednake lakom bataljonu koji će imati borbeno sredstvo i jaku podršku za

9 provođenje aktivnosti uzduž nezavisnog pravca."

10 P: Da li Vam je general Krstić rekao koliki je broj ljudi on od Vas

11 tražio?

12 O: U ovoj tački 2, pod (a), gde se pominju snage iz Zvorničke pešadijske

13 brigade, samo se kaže da budu ekvivalenta jednog lakog pešadijskog bataljona, sa

14 neophodnom borbenom tehnikom i jačom podrškom. Znači, ne govori se o snagama

15 bataljona, kakav bataljon izgleda po formaciji, nego da se formira jedan

16 privremeni sastav koji će imati snagu jednog bataljona, ali sa neophodnom

17 podrškom i ojačanjima.

18 Tako, kada to sve se uzme u obzir, to je predstavljalo jednu taktičku

19 grupu.

20 P: Koliko je to bilo ljudi?

21 O: Po mom sećanju, to se brojno stanje kretalo oko 400 ljudi.

22 P: Hvala Vam. Pre nego što odemo dalje, zaboravio sam jedno pitanje koje

23

24

25

26

27

28

29

30

1 treba pomenuti, koje se nalazi na samom početku dokumenta. Postoje dva datuma,
2 2. juli i 3. juli, koji se nalaze ispod, dakle gde piše "Komanda Zvorničke lake
3 pešadijske brigade". Možete li nam pomoći da razumemo zašto postoje dva
4 različita datuma?

5 O: Mislim da smo do sada viđali ovakvih sličnih dokumenata, sa ovakvim
6 štambiljima. Dokumentat je nastao 02.07, upućen je Zvorničkoj brigadi 02.07., i
7 on je stigô u Zvorničku brigadu 02.07., ali je u delovodnik Zvorničke brigade, u
8 kancelariji štaba, zaveden pod određenim brojem i datuma 03.07.1995. godine.

9 P: Hvala.

10 Da li sada možemo da pogledamo paragraf 4? Mislim da tu postoji jedna
11 značajna greška koju treba da ispravimo. Vi ste primili taj nalog u pismenom
12 obliku 2. jula. Koliko Vam je vremena trebalo da okupite snage?

13 U engleskoj verziji piše 8. juli. Prvo pogledajte dokument na Vašem
14 jeziku, i možete li nam reći koliko Vam je trebalo vremena da okupite te snage
15 zajedno?

16 O: U originalnom dokumentu stoji 02.07.1995. godine. Znači, greška je u
17 prevodu, jer da je 8. juli, ne bi ostali datumi korespondirali sa 8. julom, po
18 sledu događaja. Ja sam isti dan, 02.07., kada sam dobio ovo pripremno naređenje,
19 pristupio izradi svoga pripremnog naređenja i formiranju jedinica koje su

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 trebale ići na izvršenje zadatka.

2 P: Trebalo je da okupite bataljon, zapravo laku pešadijsku inženjeriju,
3 istog datuma kada ste dobili taj pismeni nalog, pismeno naređenje?

4 O: Rok za pripremu jedinica za izvođenje ofanzivnih dejstava bio je 4.
5 juli, tako da sam ja imao 3. juli na raspolaganju ceo dan da se te jedinice
6 pripreme, popune i da budu autonomne i sposobne za izvođenje borbenih dejstava
7 na sasvim odvojenom pravcu.

8 P: Znači, možete da nam pomognete, gospodine Pandureviću, da nam kažete
9 koja je razlika između formiranja jedinica i vođenja ofanzivnih aktivnosti?

10 O: Da smo mi bili - mislim na Vojsku Republike Srpske - organizovani u
11 duhu zahteva vojne profesije i struke, onda tu skoro nikakve razlike ne bi ni
12 bilo. Jednostavno bi' komandovao pokret, jer jedinica postoji, ima svoju
13 strukturu i svoju opremu. Međutim, mi smo ovde trebali od različitih jedinica
14 Zvorničke brigade uzeti određen broj vojnika, snabdeti ih sa potrebnom opremom,
15 i od njih napraviti taj privremeni sastav, a za to je potrebno vreme. I tek
16 onda, sa tim sastavom, krenuti na izvršenje zadatka.

17 P: Mi svi to možemo da vidimo, ali pripremno naređenje od 2. jula
18 izgleda da ne govori o tome šta Vi treba da radite. Da li je uobičajeno tako?

19 O: Pripremnim naređenjem se regulišu načelne stvari, ne daju se detalji.
20 Određuje se jedinica koja će ići na zadatak. Orijentirno se daje prostor gde će
21 se zadatak izvoditi i vreme u kom bi trebao otpočeti zadatak.

22 P: U redu. Gospodine Pandureviću, da Vas pitam - šta ste Vi zapravo
23 radili 2. jula 1995. godine?

24 O: Drugog jula 1995. godine, po prijemu ovoga pripremnog naređenja, ja
25
26
27
28
29
30

1 sam okupio uži deo komande brigade i zajednički smo izvršili proučavanje ovoga
2 naređenja, zaključili koje su naše obaveze i pristupili izradi našeg vlastitog
3 pripremnog naređenja koje je ovde takođe prikazano, i ja sam u tom naređenju do
4 detalja regulisô sva pitanja koja treba razrešiti pre nego što jedinica krene na
5 izvršenje zadatka.

6 P: Šta Vi zapravo činite kako biste oformili jedinicu? Šta treba da
7 učinite da biste oformili jedinicu?

8 O: Pa, verovatno mislite na praktične korake. Ja sam ovo pripremmo
9 naređenje uputio u potčinjene jedinice. Svaki bataljon je dobio zadatak koliko
10 vojnika treba da izdvoji iz svog sastava. Oni su te vojnike morali prikupit'.
11 Deo Podrinjskog odreda koji je bio u svojoj bazi takođe je morô da se okupi,
12 postroji i da priprema svoju opremu. Pozadinski delovi su morali da rade svoj
13 deo posla.

14 Nije to rađeno sve na jednom mestu. Deo poslova se obavljao u
15 bataljonima, deo u pozadinskom sektoru brigade, a deo u Podrinjskom odredu.

16 P: Hvala. Da li sada možemo da se pozabavimo drugom stvari koju ste
17 učinili konkretno tog dana, a reč je o dokumentu P318, pripremnim dokument od 2.
18 jula. Ovo je detaljniji dokument o tome na koji način Vaša jedinica treba da
19 bude postavljena. Kome biste Vi ovo poslali?

20 O: Ja sam ovo naređenje sačinio na osnovu naređenja Komande Drinskog
21 korpusa, kao što je ovde stoji, i upućeno je svim potčinjenim jedinicama
22 Zvorničke brigade koje su bile obavezne da daju vojnike za izvršenje ovoga
23 zadatka. Pored toga, upućeno je i organima komande, pomoćnicima mojim jer su i
24 oni imali odgovarajuće obaveze koje proističu iz ovoga naređenja.

25 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Haynes, da li je ovo vreme?
26
27
28
29
30

1 Hvala, imaćemo pauzu od 25 minuta sada.

2 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

3 ... Početak pauze u 12.09h

4 ... Sjednica nastavljena u 12.38h

5 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

6 Izvolite sjesti.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Haynes.

8 G. HAYNES: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

9 P: Mi smo prekinuli s radom, a bavili smo se dokumentom koji je još

10 uvijek na ekranu. To je ovo preliminarno naređenje koje ste napisali Vi, datum

11 je 2. juli. Zamjenik komandanta je Milan Jolović; ustvari se njega malo znalo po

12 tom imenu. On je bio poznatiji pod kojim imenom?

13 O: On je imao nadimak Legenda. Sa tim nadimkom je došao u Zvorničku

14 brigade, nije je /?ga/ stekao u Zvorniku.

15 P: Možete li nam reći kakva je bila struktura jedinice, odnosno taktičke

16 grupe koju ste Vi predvodili?

17 O: Iz tačke 1 ovoga naređenja vidi se da je ta taktička grupa imala

18 svoju komandu, jednu borbenu grupu koju je sačinjavao Podrinjski odred, odnosno

19 deo Podrinjskog odreda; borbenu grupu 2, to su bile dve pešadijske čete iz svih

20 bataljona, brojnog stanja oko 60 ljudi; oklopno-mehanizovana četa; bataljonska

21 vatrena grupa; haubički vod 122 mm, dva oruđa; i pozadinski vod. To je sve skupa

22 činilo taktičku grupu.

23 P: Pređimo na drugu stranicu, na brzinu. Vidimo, 2.4, da ste imali

24 oklopno-mehaniziranu četvu, tu je bio tenkovski vod, oklopno-mehanizirani vod,

25 odjeljenje protuavionskog topa i odjeljenje za proturaketne topove i haubice.

26

27

28

29

30

1   Koliko je, ustvari, taktička grupa sveukupno imala ljudi.

2   O: Rekao sam da je imala oko 400 ljudi. Možda nešto malo manje ili...

3 Uglavnom oko tog broja.

4   P: Hvala. Što ste 3. jula radili?

5   O: Trećeg jula, nakon formiranja komande taktičke grupe i određivanja

6 komandira borbenih grupa, ja sam organizovao vlastito komandantsko izviđanje i,

7 sa komandirima borbenih grupa i operativcom iz komande, otišao i izvršio

8 komandantsko izviđanje na prostoru Pribićevac-Zeleni Jadar.

9   P: Želio sam Vam pokazati nekoliko dokumenta koji se tiču upravo toga.

10   G. HAYNES: [simultani prevod] Prvo, 7D91.

11   P: Mislim da možemo ovu stranicu prilično brzo proći. Kako se zvao Vaš

12 vozač u tom periodu?

13   O: Zvao se Stević Dragan.

14   P: U kakvom su Vas vozilu u to vrijeme vozili?

15   O: Bio je to džip *Nissan Patrol*.

16   P: Možemo li, ne po posljednji puta, pogledati drugu stranicu ovog

17 dokumenta? Tu se vidi, za 1. jula: Zvornik-Bratunac-Milići-Pribićevac. Što je

18 zabilježeno pod tim putovanjem?

19   O: Ovo se odnosi na dan kada smo išli na komandantsko izviđanje na čelu

20 sa generalom Krstićem.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Drugog jula, Zvornik lokal, ali zatim 3. jula, Zvornik-Bratunac-
2 Zeleni Jadar. Kakvo je to putovanje?
3 O: To je putovanje na komandantsko izviđanje Komande Taktičke grupe 1.
4 G. HAYNES: [simultani prevod] Samo da bacimo pogled na 7D1098.
5 P: U drugom paragrafu vidimo:
6 "Priprema jedinica za zadatak na području Srebrenice, kao što je
7 naredila generalna komanda."
8 Zatim: "Odmjenjivanje snaga," i tako dalje.
9 Da li ovdje piše sve ono što ste radili 3. jula?
10 O: Da, piše. Odlazak komande TG na izviđanje, radi pripreme izvođenja
11 sledećeg zadatka u rejonu Srebrenica.
12 P: U tom paragrafu vidimo i spominjanje načelnika štaba. Vi ste nam
13 rekli da je on bio ozlijeđen tokom maja i juna. Kad se vratio na posao?
14 O: Ja mislim da je on bio na rehabilitaciji u Meljinama, u istom
15 objektu gde sam i ja bio u julu 1994. godine, da se vratio krajem juna i da je
16 još bio na bolovanju kući. A po mom najboljem sećanju, on se u komandu brigade
17 javio 2. jula 1995.
18 G. HAYNES: [simultani prevod] Pogledajmo sada dokument 7D242, koji se
19 odnosi na 4. juli.
20 P: Radi se o zapovesti za marš. Ko je izdao tu zapovest?
21 O: Ovu zapovest sam izdao ja.
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Što znači zapovest za marš?

2 O: Zapovest za marš predstavlja, sama reč kaže, zapovest kojom se
3 reguliše način marševanja jedinice na koju se odnosi zapovest. Ona ima određene
4 tačke. U prvoj tački se stavljaju podaci o neprijatelju koji se može pojaviti na
5 pravcu izvršenja marša. Zatim se govori o jedinici koja izvodi marš, o njenom
6 sastavu, određuju se polazne tačke, regulacione tačke, marševski cilj i ostali
7 elementi, komandovanje, itd.

8 P: Pogledajmo drugu stranicu dokumenta, kako bismo vidjeli kojim je to
9 pravcem išlo.

10 Pominju se brojevi 1 i 2. Šta je to?

11 O: Prema ovoj zapovesti, kompletna kolona taktičke grupe je bila
12 pod...podeljena u dva ešalona. Bio je prvi ešalon i drugi ešalon. Pošto su ešaloni
13 bili različitog sastava i mogli se kretati različitim brzinama, onda je
14 regulisano različito vreme njihovog polaska i stizanja do određenih tačaka.

15 P: Kad ste Vi napustili kasarnu Zvorničke brigade?

16 O: Ja sad tačno ne vidim, ovde u ovoj zapovesti, ali ja sam, po mom
17 sećanju, išao sa drugim ešalomom. Prvo je krenula oklopno-mehanizovana četa,
18 pošto ona najsporije maršuje, a onda su krenuli ostali delovi. Ja verujem da je
19 to bilo negde oko 14 časova za mene. Evo, početak marša 1. i 2. ešalona u 14
20 časova.

21 P: A kojeg je to bilo dana? Da bude posve jasno.

22 O: To je bilo 4. jula.

23 P: Gospodine Pandureviću, za koji trenutak ćete se okrenuti kako biste
24 pogledali prema karti, a mi ostali ćemo vidjeti ono što Vi vidite na našim

25

26

27

28

29

30

1 ekranima jer ćemo digitalnu verziju ove karte imati u kompjuterskom sustavu. I
2 kako bi bilo posve jasno, karta je objelodanjena uz propratni materijal našem
3 vještaku. Svi imaju, dakle, disketu pomoću koje će se to moći pratiti.

4 Kamo ste marširali prvoga dana?

5 O: Prvoga dana, marš je počeo pravcem Zvornik-Bratunac-Skelani-Jezero.
6 To je bio 1. i 2. ešalon. A treći ešalon je maršovô pravcem Zvornik-Bratunac-
7 Pribićeovac.

8 P: Kamo su 1. i 2. ešalon stigli krajem dana, mislim sada 14. jula /u
9 engleskom transkriptu: 4. juli/?

10 O: Četvrtog jula, u predvečernje sate, 1. i 2. ešalon su stigli u selo
11 Jezero, koje se nalazi između Skelana i Srebrenice, istočno od Srebrenice i
12 Zelenog Jadra, bliže malo Skelanima.

13 P: Treći?

14 O: Treći ešalon je u Bratuncu, odnosno nakon Bratunca, skrenuo
15 makadamskim putem prema Pribićevcu i tu je prenoćio.

16 P: A narednog dana?

17 O: Narednog dana, 1. i 2. ešalon, sa kojima sam bio ja, posle provedene
18 noći u selu Jezero, nastavili smo... nastavili smo marš pravcem selo Jezero-Zeleni
19 Jadar, i razmestili se pored reke Zeleni Jadar.

20 P: Kako bismo svi mogli pratiti slijed ovoga, Vi ste imali legendu ove
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 karte. Odnosno, Vi je imate tamo na toj karti u papirnatom obliku, zato što smo
2 zumirali određene relevantne dijelove karte. Možete li nam, molim Vas, reći,
3 onima koji to gledaju na ekranu, što predstavljaju žute strelice?

4 O: Žute strelice na ovoj karti koja je iza mojih leđa predstavljaju
5 početne položaje jedinica koje su bile planirane za upotrebu u operaciji
6 "Krivaja 95".

7 P: A ružičaste strelice?

8 O: Ružičaste strelice označavaju njihov pokret sa linije razvoja i
9 napredovanje prema muslimanskim položajima.

10 P: A plave?

11 O: Plave strelice označavaju položaje i pravce dejstva snaga 28.
12 divizije.

13 P: I na kraju, narandžaste strelice?

14 O: Narandžaste strelice predstavljaju naredni, odnosno dublje prodore
15 snaga koje učestvuju u operaciji "Krivaja 95", severozapadno od grada
16 Srebrenice.

17 P: Hvala.

18 U kakvoj ste aktivnosti bili angažirani 5. jula?

19 O: Petoga jula, posle pristizanja jedinica u rejon Zelenog Jadra, ja
20 sam lično otišao u rejon Pribičevca, da obiđem 3. ešalon, a to je oklopno-
21 mehanizovana četa i haubički vod sa kojima je bio major Mijo /fon./
22 Dragutinović, kako bi se upoznao sa stanjem u jedinici i kako bi' im dao
23 konkretne zadatke.

24 P: Kako su se još druge pripremne aktivnosti odvijale petoga?

25 O: S obzirom da smo na komandantskom izviđanju trećeg bili komandanti
26
27
28
29
30

1 borbenih grupa i deo komande, petog su komandanti borbenih grupa sa svojim
2 komandirima izvršili izviđanje njihovog pravca napada, odnosno pravca njihove
3 upotrebe.

4 P: Kakve ste informacije ili saznanja imali u vezi sa muslimanskim
5 položajima u enklavi i oko nje?

6 O: S obzirom da su ti položaji skoro dve godine bili na istim mestima,
7 a da su sa suprotne strane bili položaji Vojske Republike Srpske, odnosno
8 Bratunačke brigade i samostalnog bataljona Skelani, oni su dobro znali njihove
9 pozicije, imali su kompletno snimljen raspored, ucrtane vatrene tačke i dobro
10 nam je bio raspored... poznat raspored 28. divizije.

11 P: I što ste učinili sa tom informacijom, odnosno na koji način su Vaše
12 artiljerijske jedinice eksploatirale tu informaciju?

13 O: Shodno informacijama o rasporedu 28. divizije, ja sam odredio i
14 mesto za vatrene položaje haubičkog voda 122mm. To je bilo u području Bukove
15 Glave, odakle su se dobro moglo osmatrati položaji brigade 28. divizije na mom
16 pravcu napada. Uradili smo skicu ciljeva, odredili elemente i, po otpočinjanju
17 napada, bili i u spremnosti da artiljerijom neutrališemo vatrene tačke
18 neprijatelja.

19 P: Kakve je još pripreme aktivnosti obavljala artiljerijska jedinica
20 5. jula?

21 O: Artiljerijska jedinica je 5. jula uredila svoje vatrene položaje,
22 raščistila šumu i prepreke koje su bile ispred njih, radi lakšeg osmatranja, i
23 izvršili maskiranje vlastitog položaja.

24 P: Objasnite nam to. Što se ustvari radi kad se želi raščistiti šumu
25
26
27
28
29
30

1 pred sobom i kad morate olakšati otvaranje vatre s tog položaja?

2 O: Da ne bih išao u širinu, postoje određeni uslovi koje neko mesto za
3 izbor vatrenog položaja mora da ispunjava. A što se tiče raščišćavanja prepreka
4 koje su bile ispred artiljerijskih oruđa, značilo je seča grana, stabala,
5 žbunja, da bi nišandžija sa nišanskom spravom mogô lakše nišaniti i osmatrati.

6 P: Kad je započeo napad?

7 O: U ranim jutarnjim satima 6. jula, sve jedinice taktičke grupe su
8 bile na polaznim položajima i krenule su u borbena dejstva, u napad. Bilo je pre
9 svitanja.

10 P: Koje su to bile točke napada 6. jula?

11 O: Na pravcu napada taktičke grupe bila su dva posebno značajna
12 objekata, na prednjem kraju odbrane 28. divizije, a to je bio objekat "Biljeg" i
13 bio je objekat, kako smo ga mi kolokvijalno zvali, "Tri sise" ili "Tri bezimena
14 visa".

15 P: Da li to vidimo na karti koju imamo?

16 O: Ako vidite na karti ovaj znak, to je komandno mesto taktičke grupe
17 gde piše BGl, to je bio objekat, pravac napada na "Biljeg", a ovaj drugi je bio
18 Borbena grupa 2, odnosno jedan pravac napada na "Tri sise". Znači, kretalo se u
19 zahvatu ove komunikacije.

20 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Haynes, kad je riječ o ovoj
21 karti, ja znam da ovo još nema broj po 65ter.

22 G. HAYNES: [simultani prevod] Mislím da ne.

23 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Vi ste spomenuli da tu postoji neka
24 disketa, al' kako da ja to uopće nađem u svim ovim dokumentima? Kada je ta karta

25

26

27

28

29

30

1 nacrtana uopće?

2 G. HAYNES: [simultani prevod] Nacrtana je kad smo se pripremali za
3 izvještaj našeg vještaka, dakle negdje prošle godine.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala.

5 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Mogu li pitati tko je to nacrtao?

6 G. HAYNES: [simultani prevod] Pa netko, naš vojni vještak je angažirao
7 nekoga da to nacрта. Ako želite točno ime, ja ću ga pokušati pronaći.

8 P: Vi ste pokazivali dvije strelice, jesu li to ove dvije strelice koje
9 vidimo da se kreću sa svake strane ove žute zastave na kojoj stoji broj 1?

10 O: Da, to su ove strelice, i ova jedna crvena koja se posle vraća na
11 pravac odakle je i krenula.

12 P: I koliko ste napredovali 6. jula?

13 O: Šestog jula su snage 28. divizije pružile jak otpor i mi nismo uspjeli
14 ostvariti napredak niti potisnuti snage sa njihovih pozicija.

15 P: Jeste li naišli na neke poteškoće u borbenim dejstvima 7. jula?

16 O: Ja sam 6. jula uveče, posle neuspeha napada u toku toga dana,
17 planirao izvršiti pregrupisanje Borbene grupe 1 i Borbene grupe 2, i 7. jula
18 nastaviti napad. Međutim, vremenski, odnosno meteorološki uslovi su bili vrlo
19 složeni - gusta magla, kiša, smanjena vidljivost - tako da 7. nije bilo nikakvih
20 borbenih dejstava. Snage su mirovale na starim pozicijama.

21 P: Jesu li uvjeti bili išta bolji osmoga?

22 P: Osmoga jula su uslovi za izvođenje dejstava bili mnogo bolji i
23 dejstva su nastavljena. U toku osmog uspjeli smo ovladati objektom "Biljeg" i

24

25

26

27

28

29

30

1 objektom "Tri sise", stvorivši uslove za uspješno dalje napredovanje.

2 P: Kad je riječ o "Biljegu" i "Tri sise", gdje su bili položaji 28.
3 divizije?

4 O: Položaji 28. divizije su bili upravo na ova dva objekta, s tim što je
5 na objektu "Biljeg" bio takođe osmatrački punkt UNPROFOR-a. I položaji 28.
6 divizije su bili u liniji sa osmatračkim punktom UNPROFOR-a. A na objektu "Tri
7 sise" su bili dobro ukopani i utvrđeni u zemlji.

8 P: Jesu li vaši tenkovi otvarali vatru na promatračnicu UNPROFOR-a?

9 O: Ne, ni slučajno.

10 P: Gdje ste prenoćili 6., 7. i 8. jula?

11 O: Da dodam i prethodne noći, ja sam 4. na 5. noćio u šatoru na... u selu
12 Jezero, 5. na 6. u šatoru pored Zelenog Jadra, 6. na 7. i 7. na 8. u šatoru
13 ispod Bukove Glave, to je bio moj komandni šator.

14 P: Kad ste zauzeli položaje na mjestu "Biljeg" i "Tri sise", što su
15 muslimanske snage učinile?

16 O: Muslimanske snage se povukle dublje, prema selu Ljubisavići, Živkovu
17 brdu i objektu "Rajne".

18 P: I jesu li vaše snage naišle na pripadnike UNPROFOR-a dok su zauzimali
19 te objekte?

20 O: Da, naišli smo na osmatrački punkt UNPROFOR-a na objektu "Biljeg" i
21 na... u rejonu Zelenog Jadra, na dva punkta.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Što se desilo?

2 O: Ja sam lično bio prisutan na osmatračkom punktu na objektu "Biljeg".
3 Sreo sam se sa vojnicima Holandskog bataljona koji su tu bili. Oni su se
4 nalazili unutra u osmatračkom punktu. I na osnovu naredbe generala Krstića, naša
5 uputa koju smo njima dali jeste da idu u pravcu Bratunca. Oni su rekli: "Možete
6 uzeti sve, samo nam ostavite borbene prsluke." Ja sam naredio da ne smije niko
7 da im uzima ništa i da ti vojnici mogu, uz pratnju, preko Pribićevca, biti
8 upućeni u pravcu Bratunca.

9 P: Jesu li ikogi od vaših ljudi uzimali kakvu imovinu od vojnika
10 UNPROFOR-a?

11 O: Na tom osmatračkom punktu, koji je bio dobro uređen, bili su
12 obezbeđeni kompletno komforni uslovi za život, naredba je moja bila da se ništa
13 ne uzima. Bilo je nekih flaša mine...mineralne vode i možda nešto hrane, da l' je
14 nešto od toga neko od vojnika uzeo, nisam siguran, ali nisam dozvolio da uzimaju
15 njihovu borbenu opremu.

16 P: A što je bilo na onom drugom punktu, na kojem se naišlo na vojnike
17 UNPROFOR-a?

18 O: Na drugom punktu, naišle su snage Podrinjskog odreda i mislim da je
19 Legenda bio sa njima. Izvestili su da se taj... da se vojnici nalaze na tom punktu
20 i njima je preneseno naređenje isto, da se upute na Pribićevac, a potom u
21 Bratunac.

22 P: Što se desilo devetog?

23 O: Devetog ujutro smo nastavili borbena dejstva. Snage taktičke grupe
24 uspele su ovladati objektom "Živkovo brdo" i objektom "Rajne", i na taj način
25 izbiti na planiranu liniju, na koju smo trebali inače izaći. Levo od snaga
26
27
28
29
30

1 taktičke grupe bile su borbeni grupa iz 2. romanijske i borbeni grupa iz
2 Birčanske brigade, koje su takođe posle... posele planirane objekte "Alibegovac" i
3 "Kak", tako da se formirala jedna linija sa koje se moglo potpuno kontrolisati
4 granice enklave i sprečiti svaku komunikaciju između Srebrenice i žepe.

5 P: Htio bih zastati na trenutak, da nam pomognete pronaći te objekte na
6 karti. Živkovo brdo?

7 O: To je ovaj objekat. To je ova linija.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ne može li pokazivati na monitoru?

9 G. HAYNES: [simultani prevod] Ne, jer ne radi se o elektronskoj sudnici.

10 P: Možete li nam pomoći tako što ćete nam opisati što ste to pokazivali?
11 Vidimo da na engleskom imamo "TM" i nešto što izgleda kao nešto plavo usred
12 našeg ekrana, kao znak za kišu koji bi imali kod prognozera, i onda lijevo od
13 tog vidimo "Živkovo".

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro, ako budemo imali problema,
15 pogledaćemo video snimku, hvala.

16 G. HAYNES: [simultani prevod]

17 P: Da li vidimo i "Rajne" i...

18 O: Gde se ukrštaju strelice plave i *pink* boje.

19 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Vidim da imamo pokazivač. Možda bi nam
20 vaša koordinatorica za predmet mogla pomoći? Na ekranu imamo pokazivač, imamo
21 kursor.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. HAYNES: [simultani prevod] Kursor?
2 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Tako je, da.
3 G. HAYNES: [simultani prevod] Tu je Živkovo brdo, ako krenete prema
4 sjeveru vidjećete "Rajne" i zatim iznad toga "Bojna". A još dva objekta koja
5 moramo pokazati je trigonometrijska točka 780.
6 P: Gdje se to nalazi, gospodine Pandureviću?
7 O: Ne vidim ni ja najbolje, al' negde mor... Trigonomet na Živkovkom brdu
8 bi trebalo da bude.
9 P: Hvala.
10 A trigonometrijska točka 664, ona je tu?
11 O: To je neposredno ispred objekta "Rajne".
12 P: Ta točka... Vrat ćemo se na naređenje za koju minutu. No kako ste Vi
13 gledali na Vaš zadatak?
14 O: Pa, ako pogledamo ovu liniju koja spaja trigonometrijsku tačku ispod
15 objekta "Rajne", Živkovo brdo, zatim zapadno objekat "Vagan", onda dobijamo
16 jednu novu liniju sa vrlo jakim i dominantnim objektima kojima se potpuno
17 onemogućuje prolazak snagama 28. divizije iz Srebrenice prema Žepi. I po mom
18 shvatanju, to je bio zadatak koji smo mi imali u skladu sa operacijom "Krivaja
19 95".
20 P: Hvala.
21 G. HAYNES: [simultani prevod] Da li sada možemo da pogledamo dokument
22 P107? Mapa nam više nije potrebna.
23 Ovo ja za sudiju Kwona, on može da pronade mapu na dva mesta. Reč je o
24
25
26
27
28
29
30

1 dokumentu 7D100... 1066, i takođe je dato u prilogu 20 izveštaja veštaka admirala
2 Andrića, a reč je o broju 7D891. U ovom dokument bih voleo da pogledamo paragraf
3 5 u B/H/S verziji.

4 SVJEDOK: Da, pod tačkom 5 dati su zadaci jedinicama koje su uključene u
5 ovu operaciju i dat je zadatak bataljonu iz 1. zborničke brigade, tj. taktičkoj
6 grupi. Da ne bih nabrajali /?nabrajao/ sve ove objekte, generalni pravac napada
7 bio je pravcem Zeleni Jadar-Srebrenica u zahvatu komunikacije, odnosno asfaltnog
8 puta, sa zadatkom da se ovlada objektom "Živkovo brdo", objektom "Rajne" i da se
9 izbije na sledeći objekat, "Bojna".

10 P: Da li biste mogli da objasnite rečenicu: "Budite spremni da..."

11 O: Za produženje.

12 P: "...za produženje napada,"?

13 O: Da. To je jedan kliše koji se koristi u svim vojnim dokumentima tipa
14 borbenih zapovesti, jer vojska uvek mora biti spremna za naredna borbena dejstva
15 bilo koje vrste.

16 P: Šta ste učinili u noći 9. jula?

17 O: Noći 9. jula ja sam organizovao povlačenje Podrinjskog odreda sa
18 objekta "Živkovo brdo" i taj objekat su posele jedinice iz samostalnog bataljona
19 Skelani, a jedinice Borbene grupe 2 iz moje taktičke grupe ostale su u toku noći
20 na svojim položajima i ja sam premestio svoj šator takođe na... bliže objektu
21 "Rajne", i tu sam proveo noć 9. na 10.

22 P: Šta se dogodilo sledećeg jutra, 10. jula?

23 O: Desetog jula ujutro, pre svitanja, usledio je protivnapad snaga 28.
24 divizije, opštim pravcem Bojna-Rajne-Zeleni Jadar i pomoćnim pravcem Rajne-

25

26

27

28

29

30

1 Pusedlić-Živkovo brdo. Te snage su uspele potisnuti snage taktičke grupe i
2 vratiti nas skoro na naše polazne položaje, i to na objekat "Tri sise" i na
3 severne padine objekta "Biljeg". Tako da smo izgubili osvojene položaje
4 prethodnog dana.

5 P: Gde ste Vi bili kada se to događalo?

6 O: Bio sam u mom šatoru kad je počeo napad, a potom sam otišao u rejon
7 Živkova brda, pokušao konsolidovati snage i zaustaviti taj protivnapad; međutim,
8 u tome nisam uspeo i ja sam se povukao nazad u rejon objekta "Biljeg".

9 P: U koje vreme, otprilike, ste vi završili sa povlačenjem?

10 O: Mi smo svoje snage taktičke grupe konsolidovali na objektima "Tri
11 sise", ispred sela Ljubisavići, severne padine objekta "Biljeg", iznad asfaltnog
12 puta. I negde oko 10 sati, kada je već bio uveden u borbu ponovo Podrinjski
13 odred, bili smo spremni za ponovni napad na iste položaje.

14 P: Da li ste razgovarali sa generalom Mladićem u to jutro 10. jula?

15 O: Da, sećam se razgovora sa generalom Mladićem desetog, možda nešto
16 malo pre podne, uspostavljena je veza između njega i mene preko radio-uređaja
17 RUP-12.

18 P: Gde se on nalazio?

19 O: On se je nalazio na isturenom komandnom mestu Drinskog korpusa, na
20 objektu "Pribićevac".

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Kako je bio raspoložen?

2 O: Pa prvo, ja sam bio iznenađen, otkud da se on javi na radio-uređaj
3 jer nisam imao nikakvih saznanja da se on nalazi tu, nit' sam znao da postoje
4 planovi da će se on pojaviti. On je nastupio standardno, na svoj uobičajeni
5 način, nije želeo slušati nikakva objašnjenja zašto je situacija takva kakva je,
6 nego je naredio da pod hitno povratimo izgubljene položaje i nastavimo dalja
7 dejstva.

8 P: A šta ste Vi rekli u tom razgovoru?

9 O: Glasno sam rekao: "Razumem", a u sebi sam zadržao ostalo.

10 P: Što se tiče preokreta situacije u borbi, šta ste rekli u vezi s tim?

11 O: Ja sam rekao da ću učiniti sve i da ćemo u vrlo kratkom roku
12 povratiti izgubljene položaje.

13 P: A da li ste?

14 O: Da. Da, to smo i učinili. Izvršili smo sada mi protivnapad, grupišući
15 glavne snage na objekat "Živkovo brdo", a pomoćne snage u zahvatu puta prema
16 objektu "Rajne". I uspjeli smo u popodnevnim satima ovladati ponovo objektom
17 "Živkovo brdo" i produžiti dalje dejstvo prema objektu "Rajne" i "Bojna".

18 P: Sada bih se pozabavio nekim dokaznim materijalom i da vidim da li
19 možete da nam pomognete. Na video-suđenju koje smo videli, u jednom trenutku
20 Milan Jolović, zamenik komandanta, on je pucao na radio.

21 PREVODITELJICA: Ispravka prevodioca: vikao je na radio.

22 G. HAYNES: [simultani prevod]

23 P: Kada se to dogodilo u istoriji borbi oko Srebrenice?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: N... Sećam se tog video snimka. Milan Jolović je tada bio na prostoru
2 Živkovog brda, komandovô svojim snagama, ohrabrivao ih, uzvikivao i podizao
3 moral.

4 P: Na kom nivou borbe, da li Vi to znate?

5 O: Pa, borbe su bile neposredne, na vrlo bliskom odstojanju.

6 P: Da li znate kog je to dana bilo?

7 O: Ja mislim da je to bilo desetog, u vreme izvršenja protivnapada, i to
8 negde iznad sela Pusmulići, po mom sećanju.

9 P: Hvala. Sada bih Vam postavio sledeće pitanje: kakvu je ulogu selo
10 Pusmulići imalo u protivnapadu 10. jula?

11 O: Pa, selo Pusmulići se nalazi neposredno ispod objekta "Živkovo brdo",
12 i to je bio jedan od pravaca napada 28. divizije, koja je, koristeći
13 nepreglednost terena, prišla i bočno ostvarila dejstvo na Živkovo brdo. Tako da
14 su kasnije borbe se odvijale i u selu Pusmulići, i kao posledica tih borbi video
15 se i dim iz kuća.

16 P: Hvala. Da li ste bili upoznati sa švedskim naseljem negde u okolini
17 Srebrenice?

18 O: Ja sam znao da se u konvojima humanitarne pomoći prevezio i materijal
19 za izgradnju švedskog naselja u selu Slapovići, koje je bilo zapadno od mog
20 pravca napada i nije se nalazilo na pravcu dejstva mojih snaga. A sa određene
21 distance, sa Živkova brda, sam mogao da vidim to selo.

22 P: Još jedno malo pitanje. Ja bih Vas zamolio da pogledate na ovaj
23
24
25
26
27
28
29
30

1 odeljak na video snimku.

2 G. HAYNES: [simultani prevod] Reč je o dokumentu P2047, i počinje na 1
3 minuta i 8 sekundi, ili približno tu negde.

4 [Gleda se video-snimak]

5 "MUŠKARAC: Otvorite ovu kesu. /nerazgovijetno/
6 MUŠKARAC 2: /nerazgovijetno/
7 MUŠKARAC 3: /nerazgovijetno/
8 MUŠKARAC 2: A u ovome?
9 MUŠKARAC 3: Ne znam, ja nisam /nerazgovijetno/. Hajte uzmite.
10 MUŠKARAC 2: Ovdje vino, bogami."
11 G. HAYNES: [simultani prevod]
12 P: Kome je pripadao ovaj auto?
13 O: To je moje vozilo, odnosno vozilo komandanta Zvorničke brigade.
14 P: A šta ste Vi tamo radili?
15 O: Pa na ovome snimku se vidi vezisti, moj vozač, pratioci i ja, gde smo
16 se u nekoj fazi tih borbenih dejstava zaustavili da bi nešto uzeli da pojedemo i
17 popijemo. Gledajući da je vozilo blatnjavo i da se vidi mala sekvenca puta, vrlo
18 teško mogu da ocenim o kojoj se poziciji tačno radi.
19 P: Da li se sećate kad je to bilo, kog dana? Ono što smo videli na video
20 snimku.
21 O: Pa, kol'ko vidim da sam neobrijan, moralo je biti nekoliko dana posle
22 otpočinjanja borbenih dejstava.
23 P: Kako su se događaji završili 10. jula?
24 O: Desetog jula smo u...ukupno uspeli povratiti izgubljene položaje u toku
25 jutra, posesti novu liniju u rejonu objekta "Rajne" i približiti se objektu
26 "Bojna", gde se nalazio repetitor. Bliže ze... a... Zelenom Jadru, ispred repetitora
27 na objektu "Bojna", sam se zaustavio i tu sam proveo noć.
28
29
30

1 P: Tokom dana, tog 10. jula, da li ste dobili neka dalja naređenja ili
2 novija naređenja koja su bili u vezi sa vašim ciljevima?

3 O: Dobili smo naređenje da se nastave borbena dejstva i da se uđe u grad
4 Srebrenica.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Generale Pandureviću, da li možete da
6 ponovite poslednji deo Vašeg odgovora, molim Vas?

7 SVJEDOK: Svakako. Dobili smo naređenje da produžimo napad i da uđemo u
8 grad Srebrenicu.

9 G. HAYNES: [simultani prevod]

10 P: A od koga ste primili to naređenje i kada?

11 O: Ja sam u maloj nedoumici da li je desetog uveče, pred padom mraka,
12 general Krstić bio na tom mestu gde sam ja z...zanoćio, pa je izdô naređenje da
13 generalno nastavimo ujutro prema Srebrenici. Ali sam sigurno i sasvim siguran da
14 je 11. ujutro u rejonu repetitora na Bojni precizirani zadaci i pravci daljeg
15 napada svim jedinicama koje su učestvovale u operaciji "Krivaja 95".

16 P: Samo da malo razjasnimo. Kada ste govorili o repetitoru, o tom
17 području, mislili ste na područje gde je potrebna radio-maskas?

18 O: To s...

19 PREVODITELJICA: Ispravka prevodioca: gde postoji toranj.

20 G. HAYNES: [simultani prevod]

21 P: Zar niste na to mislili?

22 O: To je bi toranj, ja ne znam u koje je svrhe koristio pre i tokom
23 rata, ali mislim da je bio neki relej za prenos nekog signala, radio-signala ili
24 TV, il' nekog drugog, nisam siguran.

25 P: A gde ste proveli noć, 10. jula?

26 O: Desetog jula proveo sam noć ispod balkona jedne porušene kuće između...

27

28

29

30

1 pored puta, između objekta "Rajna" i "Bojna".

2 P: A šta se dogodilo ujutro dana 11. jula?

3 O: Ujutro 11. jula, u rejonu repetitora Bojna, primio sam konkretne
4 zadatke od generala Krstića za dalje napredovanje prema gradu Srebrenici i tada
5 sam prvi put primetio i vojnike iz 10. diverzantskog odreda.

6 P: Taj zadatak Vam je dodeljen lično na nekom sastanku?

7 O: Nije to bio sastanak, to je bilo jedno zadržavanje pored puta, i
8 lično i usmeno sam zadatak primio od generala Krstića.

9 P: Kako ste Vi shvatali položaj, poziciju, u okviru grada Srebrenice i
10 kako ste Vi shvatali svoj položaj tada?

11 O: Pa, ja sam malo bio iznenađen daljim postupcima snaga 28. divizije,
12 posle protivnapada koje je izvela Vojska Republike Srpske. Snage 28. divizije
13 nisu pokušale više nigde da organizuju položaje za odbranu, ispred samog grada,
14 iako im se za to pružala izvanredna prilika, s obzirom na zemljište koje je bilo
15 oko grada Srebrenice. I da su to učinili, vrlo bi teško Vojska Republike Srpske
16 ušla u sam grad. Moj zadatak je bio da u zahvatu puta produžim dejstvo i da
17 izbijem u grad i da ovladam okolnim visovima oko samog grada.

18 P: Kako ste Vi shvatali ono što se dešava u gradu to jutro 11. jula?

19 O: Deo grada koji smo mogli osmotriti sa pozicija na kojima smo bili bio
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je potpuno prazan. Nikoga nismo primetili u gradu. Mogli smo da čujemo radio-
2 vezu snaga 28. divizije i imali smo utisak da se u panici povlače na severnim
3 delovima grada, odnosno da su i oni već napustali grad.

4 P: Da li je vaše radio-izviđanje otkrilo da oni razgovaraju o nečemu
5 drugom?

6 O: Mi smo, prisluš...priš...prislušujući njihove veze, otkrili da se oni
7 povlače. A takođe smo otkrili da imaju informaciju da trebaju napraviti dovoljnu
8 distancu u odnosu na naše snage, jer sl...sledi bombardovanje aviona NATO pakta. I
9 moglo se osetiti u njihovom glasu određeno likovanje zbog situacije koja treba
10 da usledi.

11 G. HAYNES: [simultani prevod] Da li sada možemo da pogledamo video-
12 snimak broj P0247, i to od 4.05 do 4.25?

13 [Gleda se video-snimak]

14 "KOMENTATOR: I zaista, srpskoj vojsci nije mogao ništa ni NATO pakt.
15 Ničim izazvani, avioni zapadnoevropske vojne alijanse dejstvovali su po srpskim
16 snagama u Srebrenici. Razorne avio-bombe, međutim, nisu demoralisale naše borce
17 - čak suprotno. Učinile su da moral pripadnika srpske vojske bude još veći."

18 G. HAYNES: [simultani prevod] Hvala.

19 P: Gde su bačene te bombe tog dana, gde su bačene iz vazduha, na koje
20 mesto?

21 O: Ovaj s... ovaj snimak pokazuje pad jedne avio-bombe na južnim obodima
22 grada, s obzirom da je ulazak u grad dosta strm, a vazdušnom linijom je vrlo
23 malo odstojanje. Bomba je pala pored džipa kapetana Legende. A na ovome snimku
24
25
26
27
28
29
30

1 se ne vidi, u blizini je bilo i još jedno sanitetsko vozilo, koje je takođe
2 oštećeno. A ja sam se sa jednom grupom oficira nalazio na desnoj strani puta, od
3 ovoga pogođenog vozila na nekih 60 metara.

4 G. HAYNES: [simultani prevod] Mislím da ćemo se ovde zaustaviti.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hteo sam da predložim to Vama jer vidim
6 da hoćete time da se pozabavite.

7 G. HAYNES: [simultani prevod] Samo da ispravim broj. Reč je o videu
8 P2047.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine Haynes.

10 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molimo ustanite.

11 ... Sjednica završena u 13.43h.

12 Nastavak zakazan za petak,

13 30.01.2009. u 09.00h.

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30